

Nordmenns forbruk i dyrtiden – med fokus på uteliv og servering

Hva forteller kortdataen?

Haavard Simonsen - DNB

Datagrunnlag

Ser på registrert
bostedsadresse
Oslo ≠ forbruk i Oslo

Korttransaksjoner gjort
innenlands av norske kunder

Befolkningsvektet for å være
representativt for hele
befolkningen

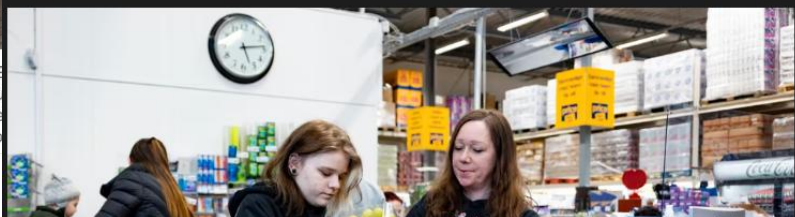
Kategorisering basert på
MCC-koder

Alenemoren Linda (40): – Hadde ikke overlevd

Flere organisasjoner melder om stadig økende pågang av familier som ber om mathjelp, også i feriemånedene. – Alvorlighetsgraden har økt, sier Frelsesarmeen, som er bekymret for utviklingen.

Ny rapport om dyrtid: – Er på vei til å få et annet Norge

Forskjellene mellom de fattigste i Norge og de som har det greit blir stadig større. – Kan få en fattigdom vi ikke har sett i etterkrigstiden, sier forsker Christian Poppe.

Tenk gjennom alt annet du bruker penger på i løp av en måned. Treningssenter, klær, takeaway og mye, mye mer. Alle sier at studietiden skal være den beste tiden i livet, men med dagens studielån har du ikke råd til det. Å ta en tur på byen? Det er det bare å glemme. Reise på ferie med studievennen, hvordan skal du ha råd til det?

Dyrtiden: det har ikke blitt noe bedre

I 2024 er den økonomiske tryggheten lik nivået som SIFO målte i august 2023, men betydelig lavere enn i 2021. Det er altså fortsatt langt flere som sliter enn før dyrtiden satte inn.

Ny rapport:

Dyrtiden treffer stadig hardere

Dyrtidskrisen blir stadig bredere og dypere, konkluderer en ny rapport fra Sifo. Nesten to av ti husholdninger har nå økonomiske utfordringer.

DYRTID

Svensk prissjokk på syltetøy: 100 prosent dyrere

Røde Kors: Flere barnefamilier sliter

Mener skattepenger havner hos Kiwi og Rema

Det er dyrt å være nordmann

Når skal vi unge få råd til å ha det gøy?

Dyre matvarer: Rett og slett ran på høylys dag

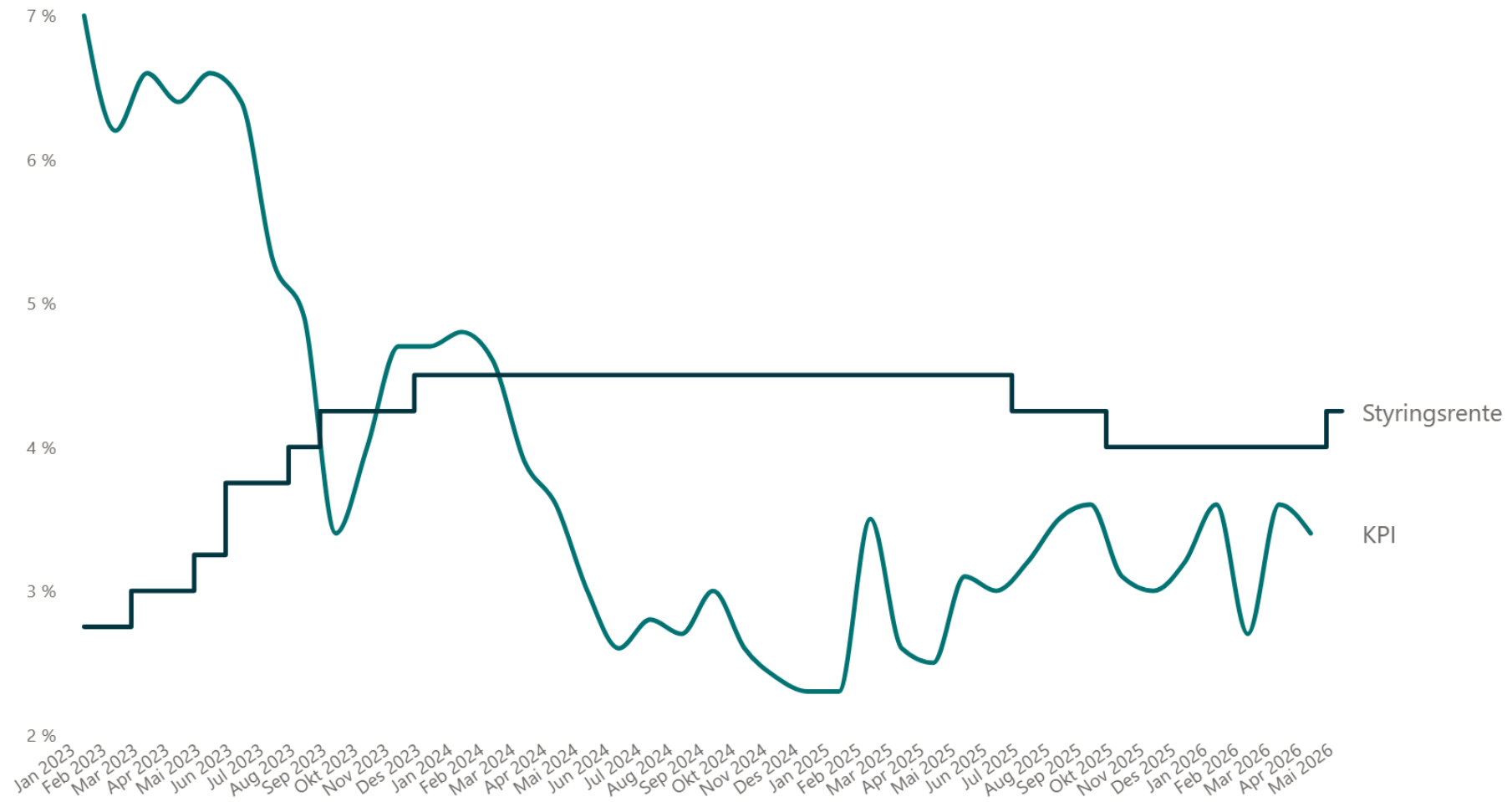
Rentemøtet:

Nok en renteheving: – Går akkurat rundt

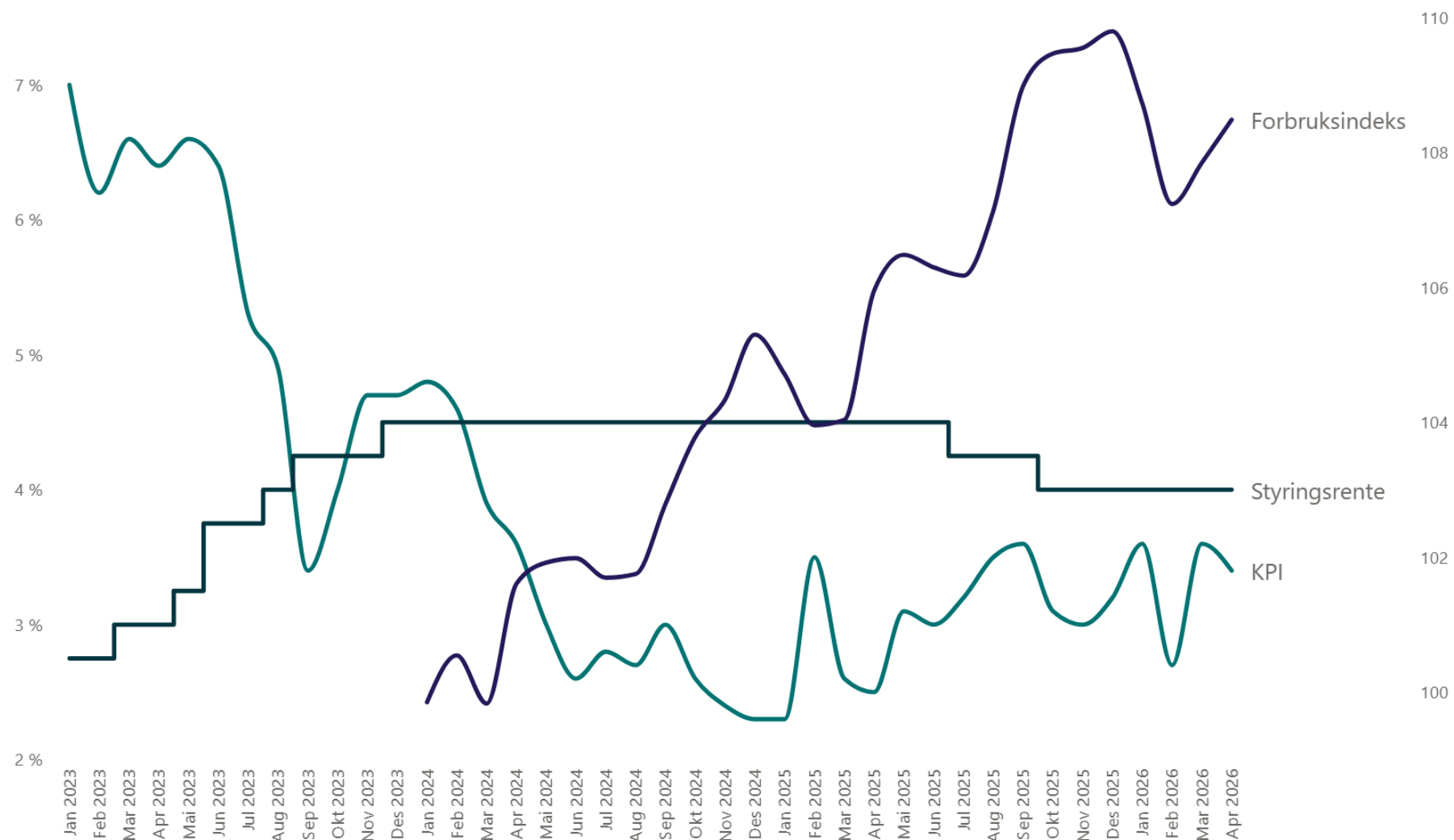
Mens flere nordmenn sliter med å få endene til å møtes, håver bankene inn penger på økte renter.

Prisveksten synker – renten er høy

Sett mot 2023 øker forbruket

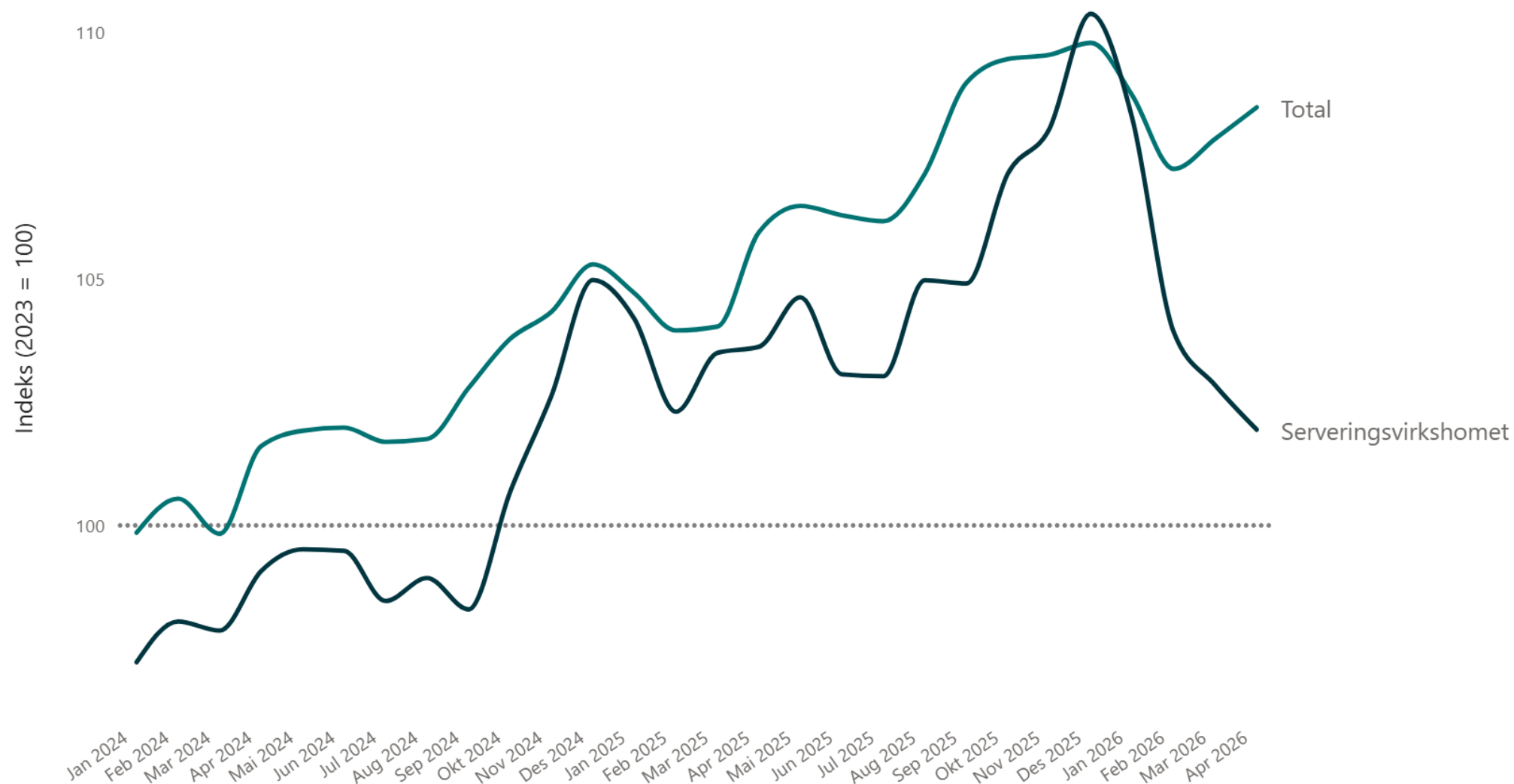

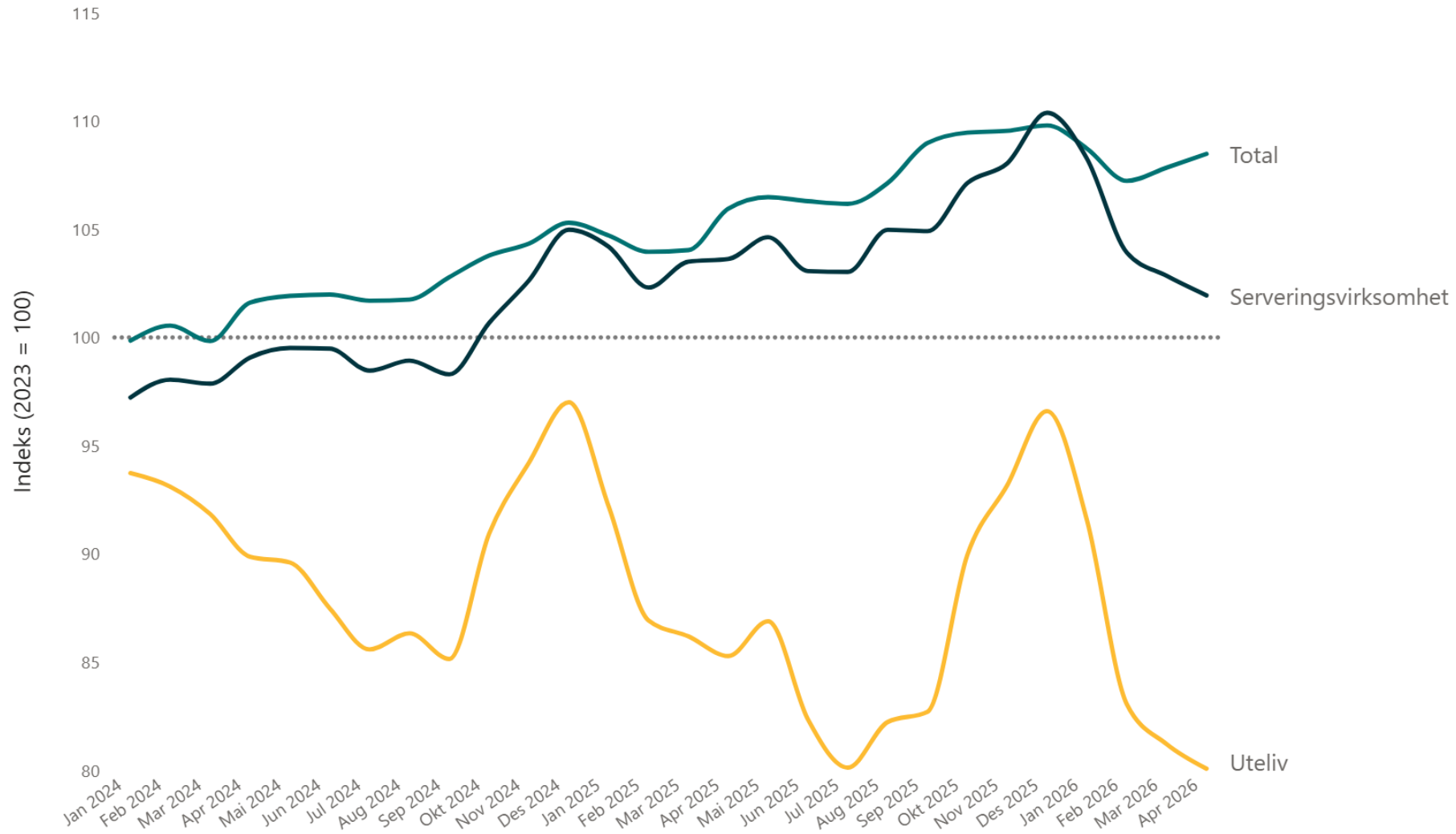
Hva er serveringsvirksomhet og uteliv?

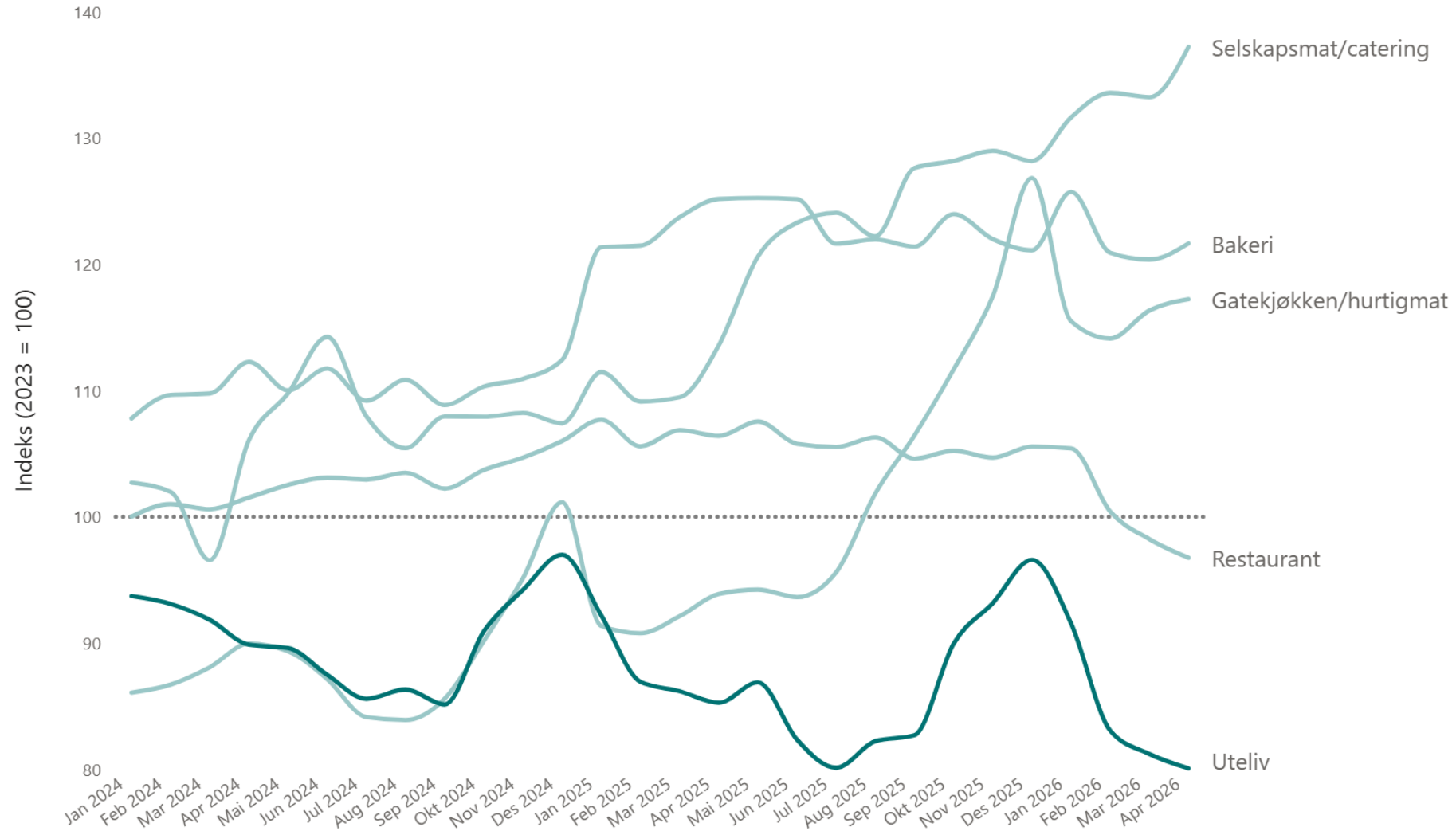
Serveringsvirksomhet holder ikke helt følge

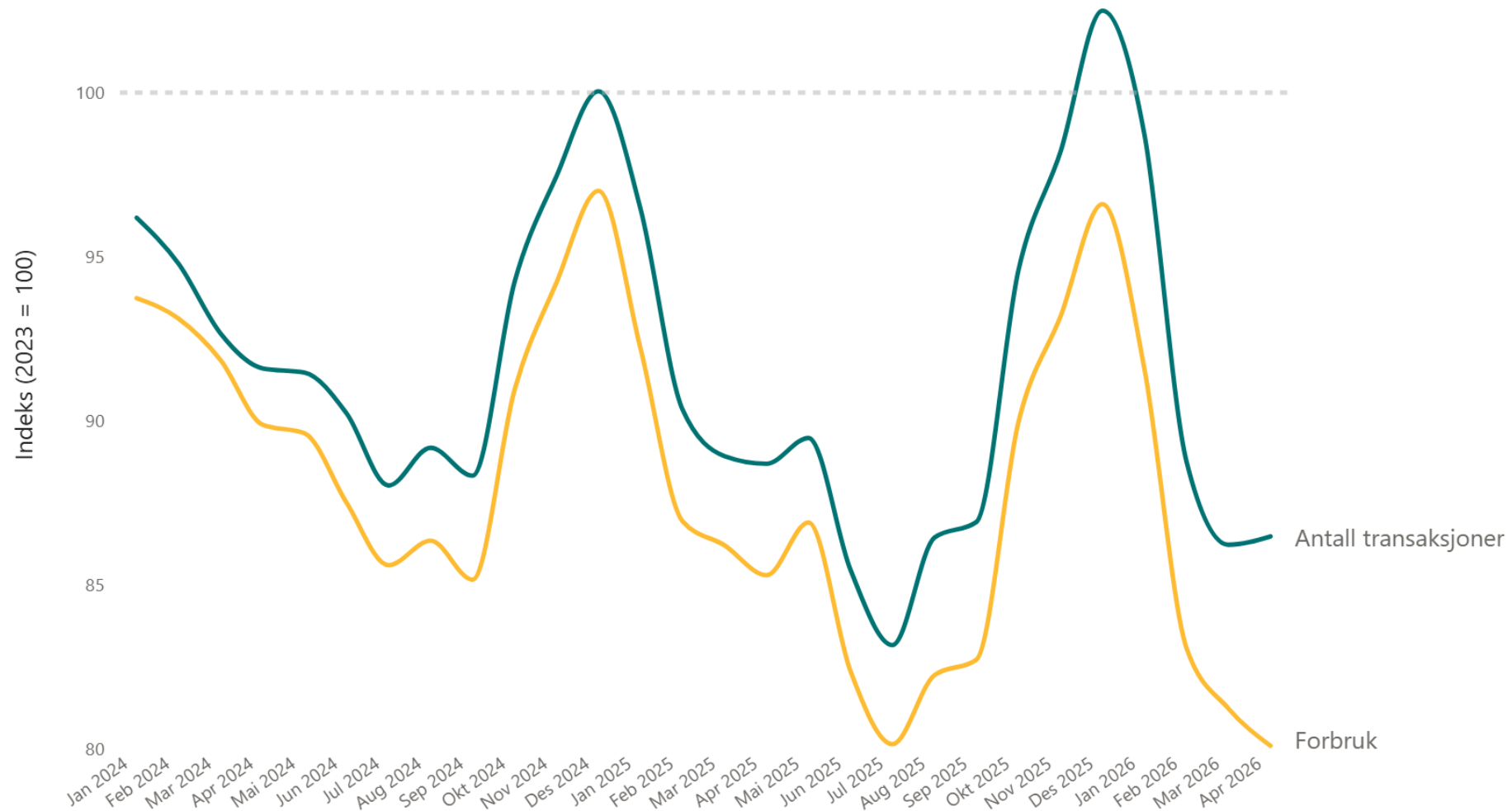
Utelivet taper terreng

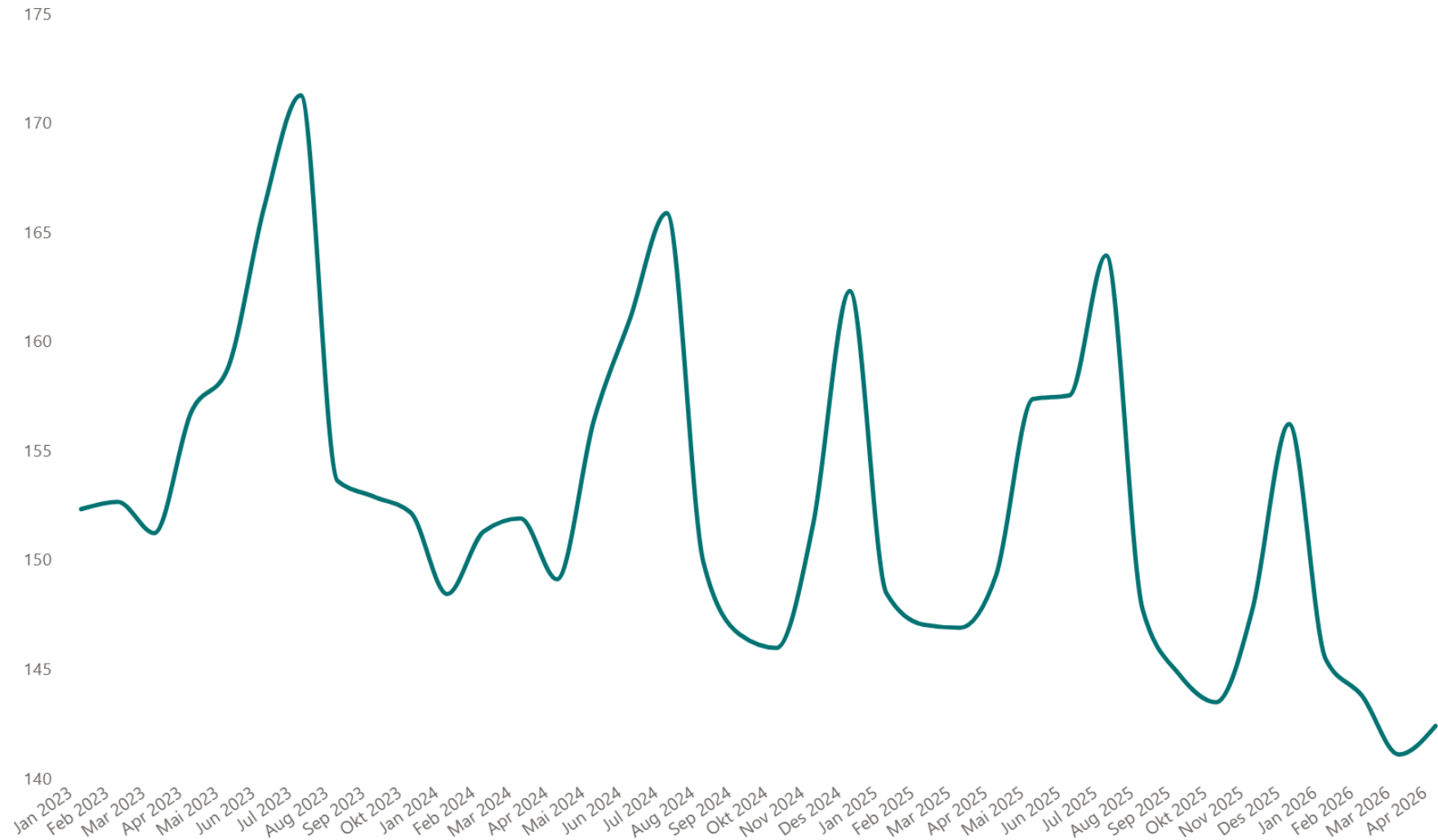
Pengene går til annen serveringsvirksomhet

Nedgangen i transaksjoner er ikke like stor

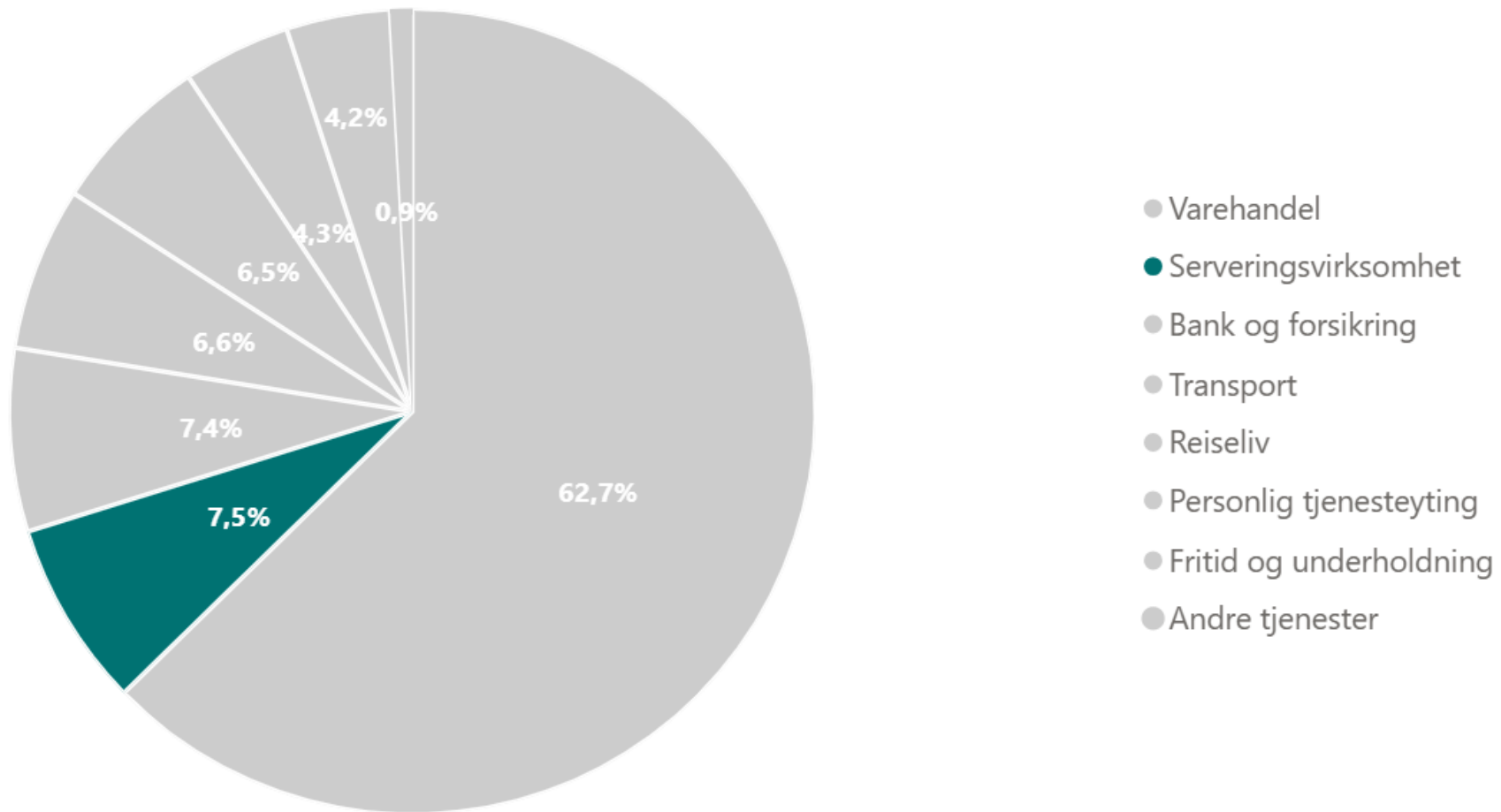

Forbruk per transaksjon er ned

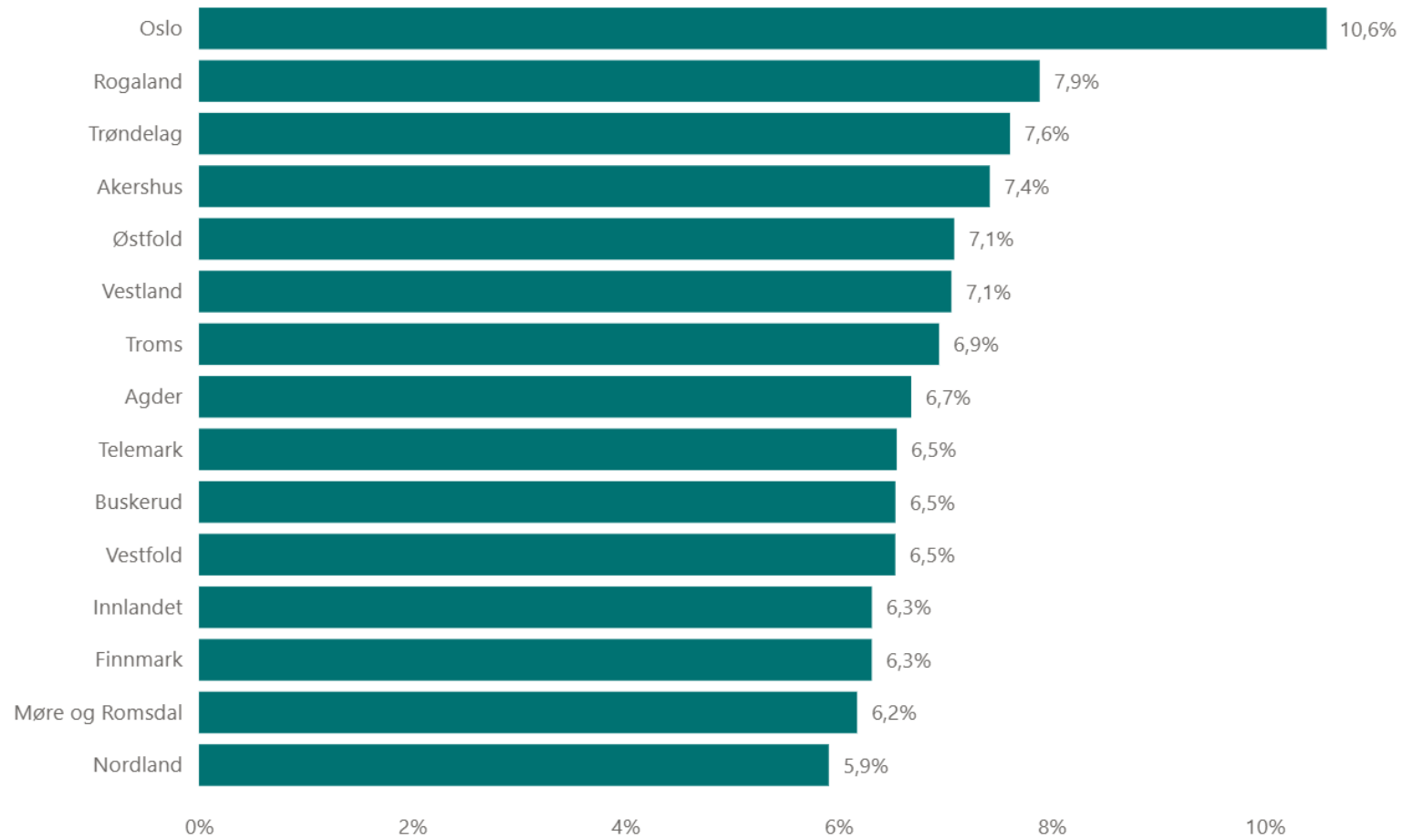

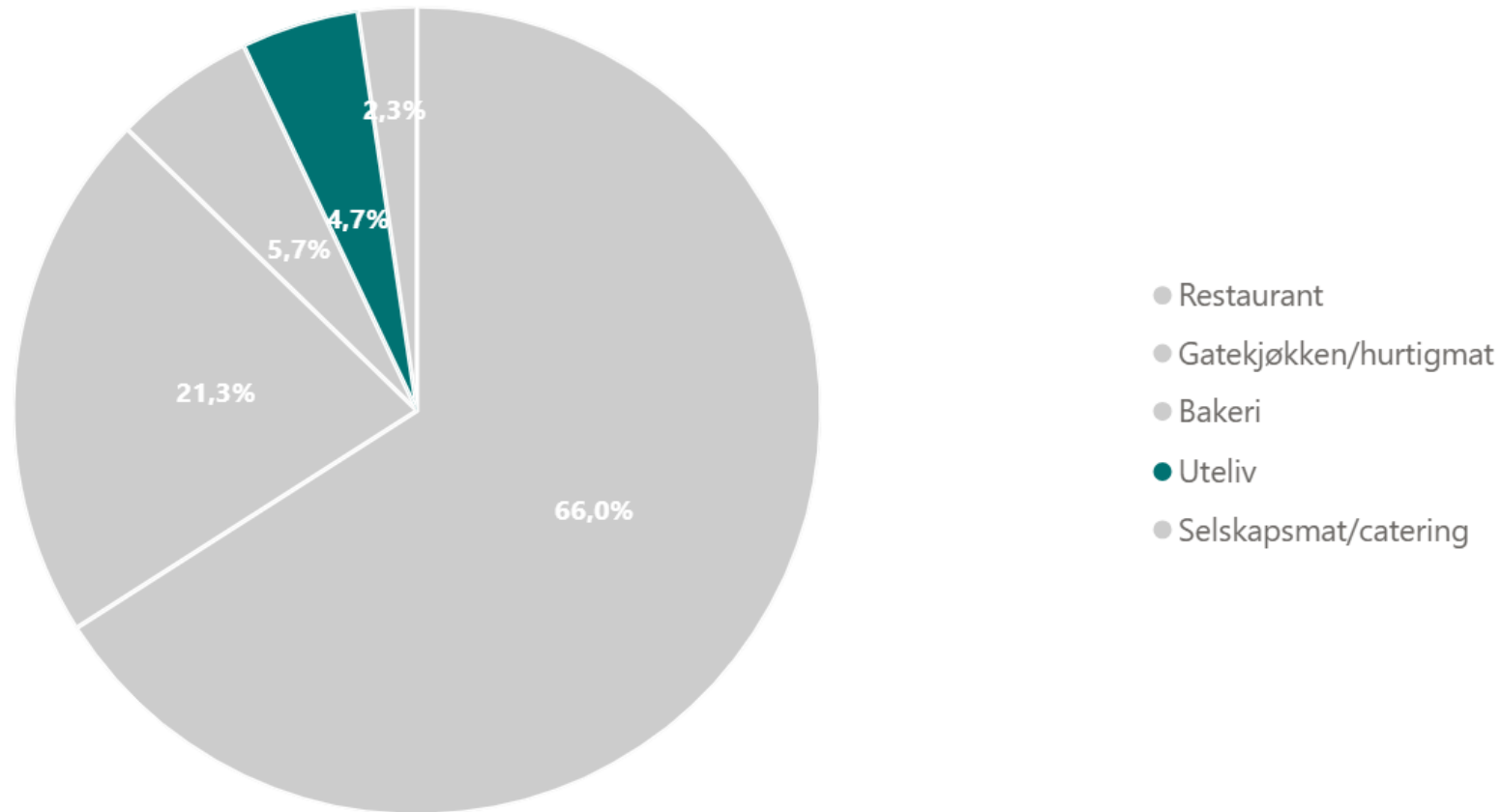
Servering tar nest mest av lommeboken

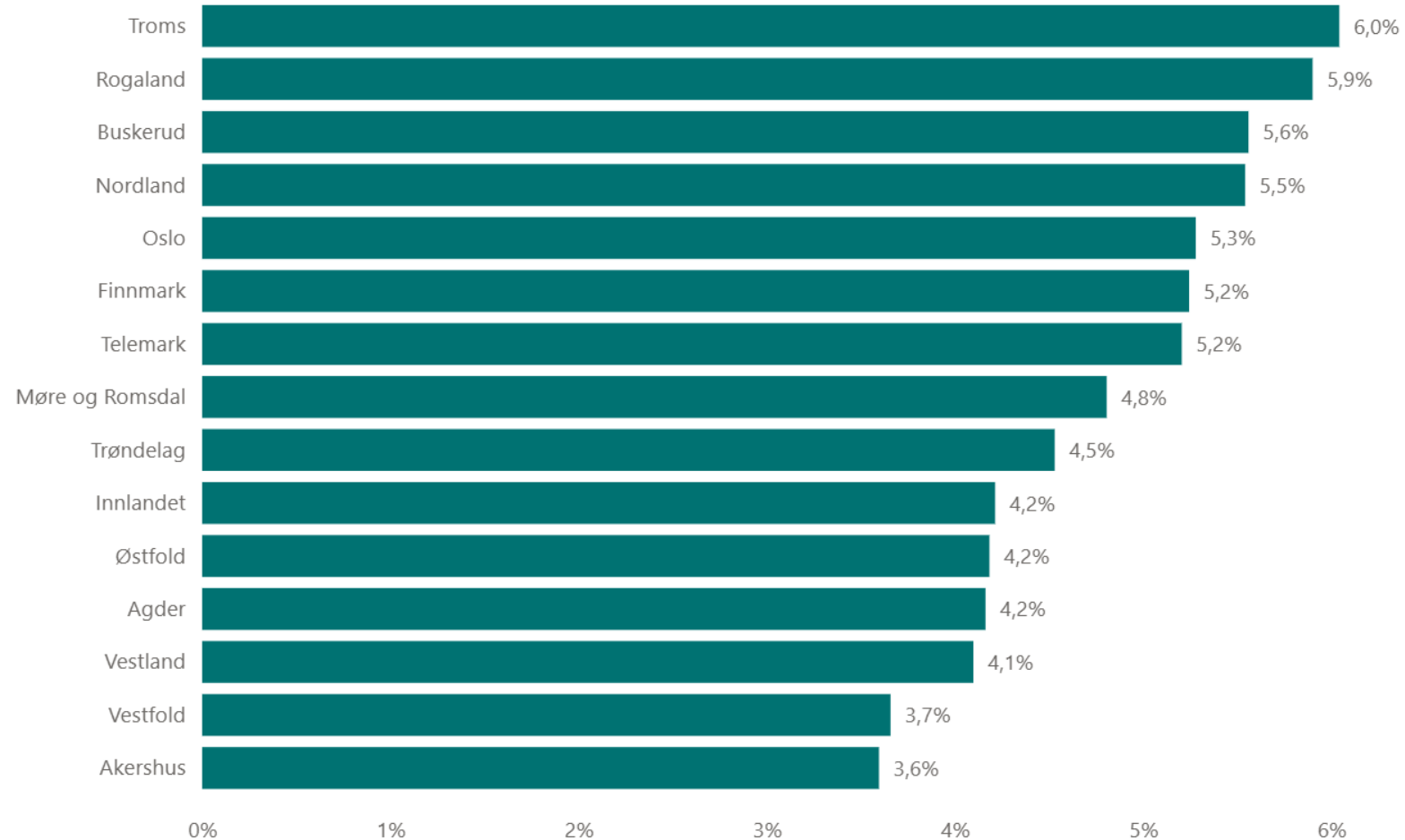
Osloborgere prioriterer servering høyst

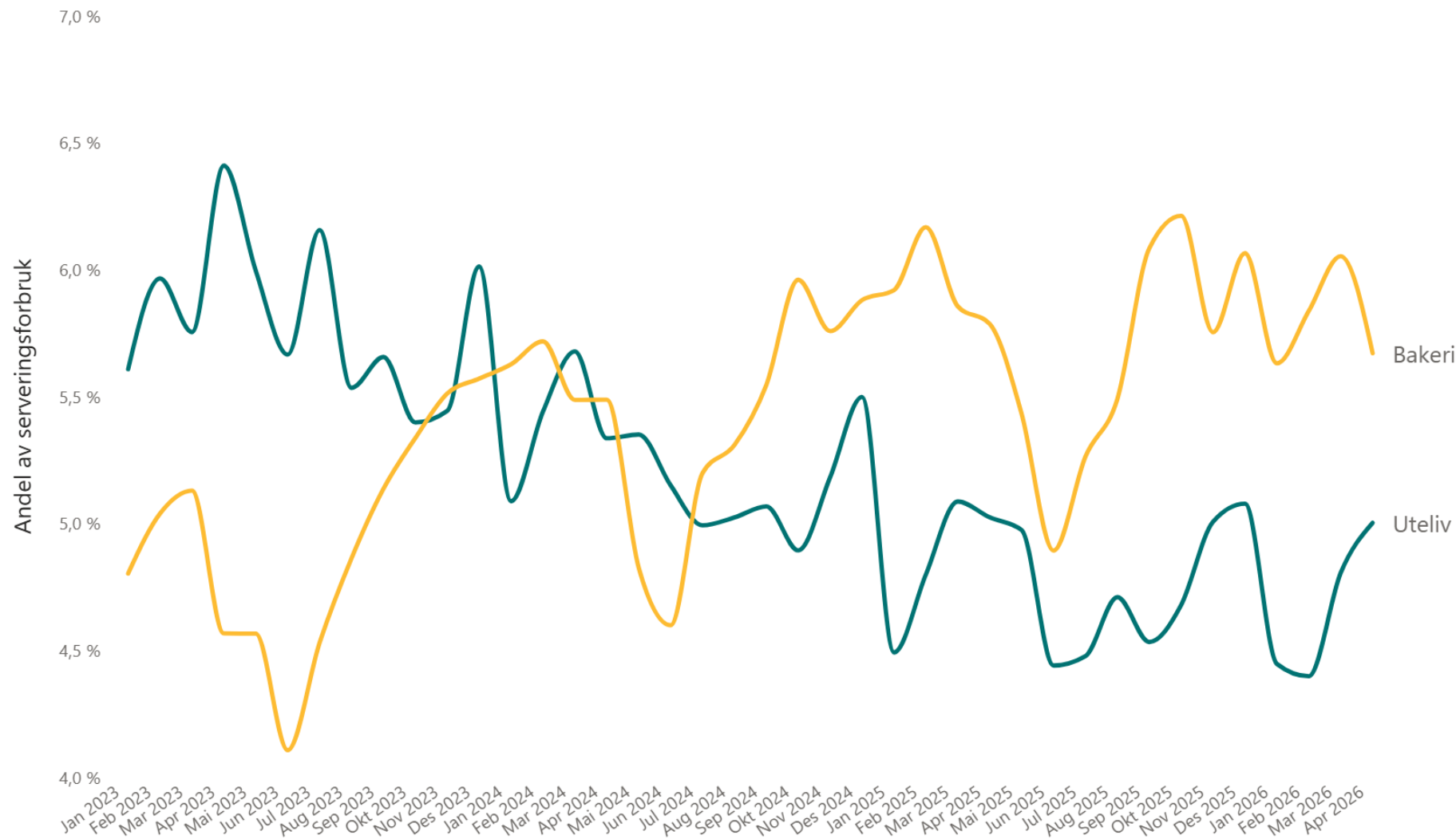
Uteliv ligger nest sist blant servering

Troms og Rogaland prioriterer uteliv høyst

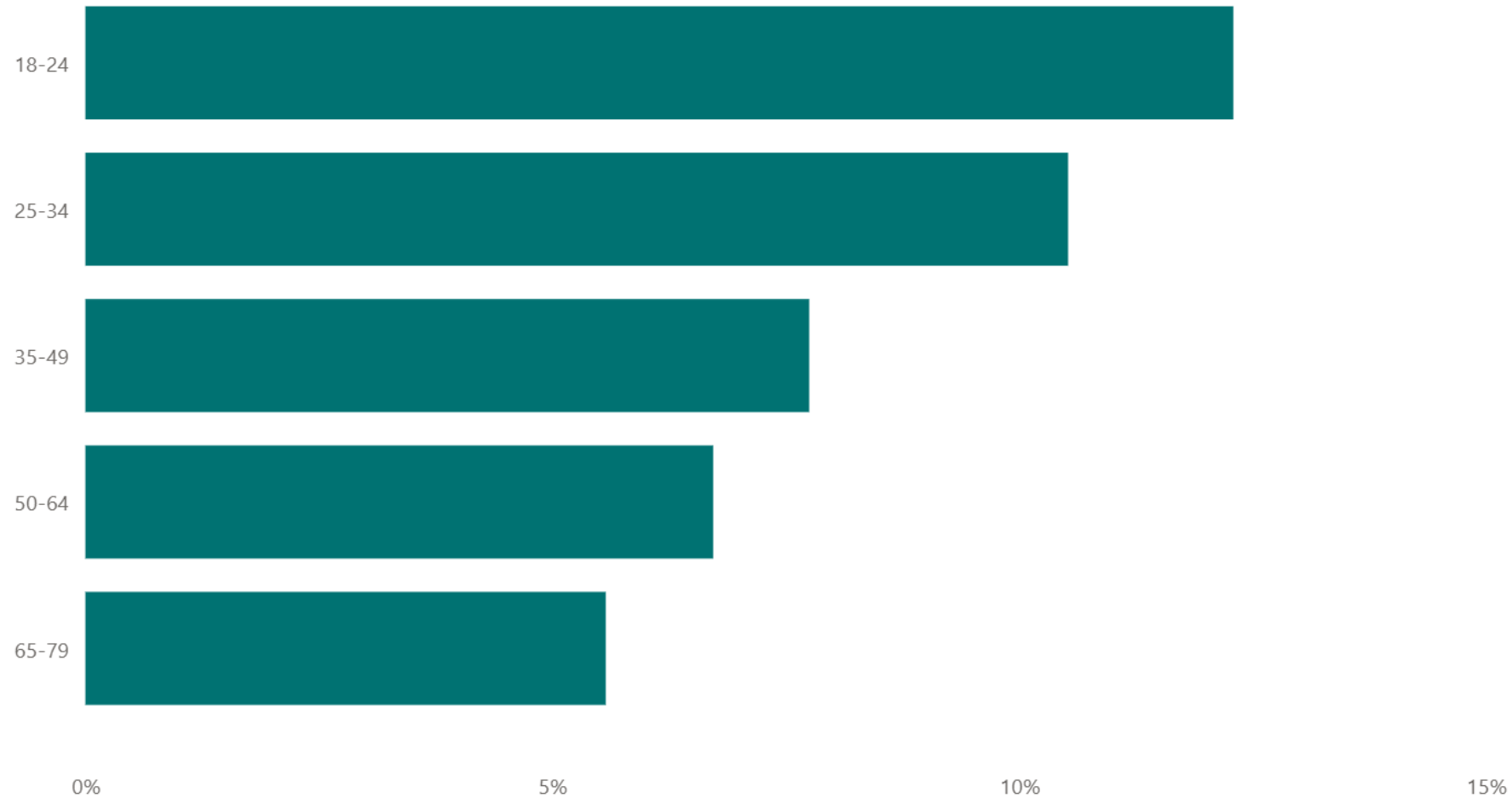

Mer boller og mindre øl

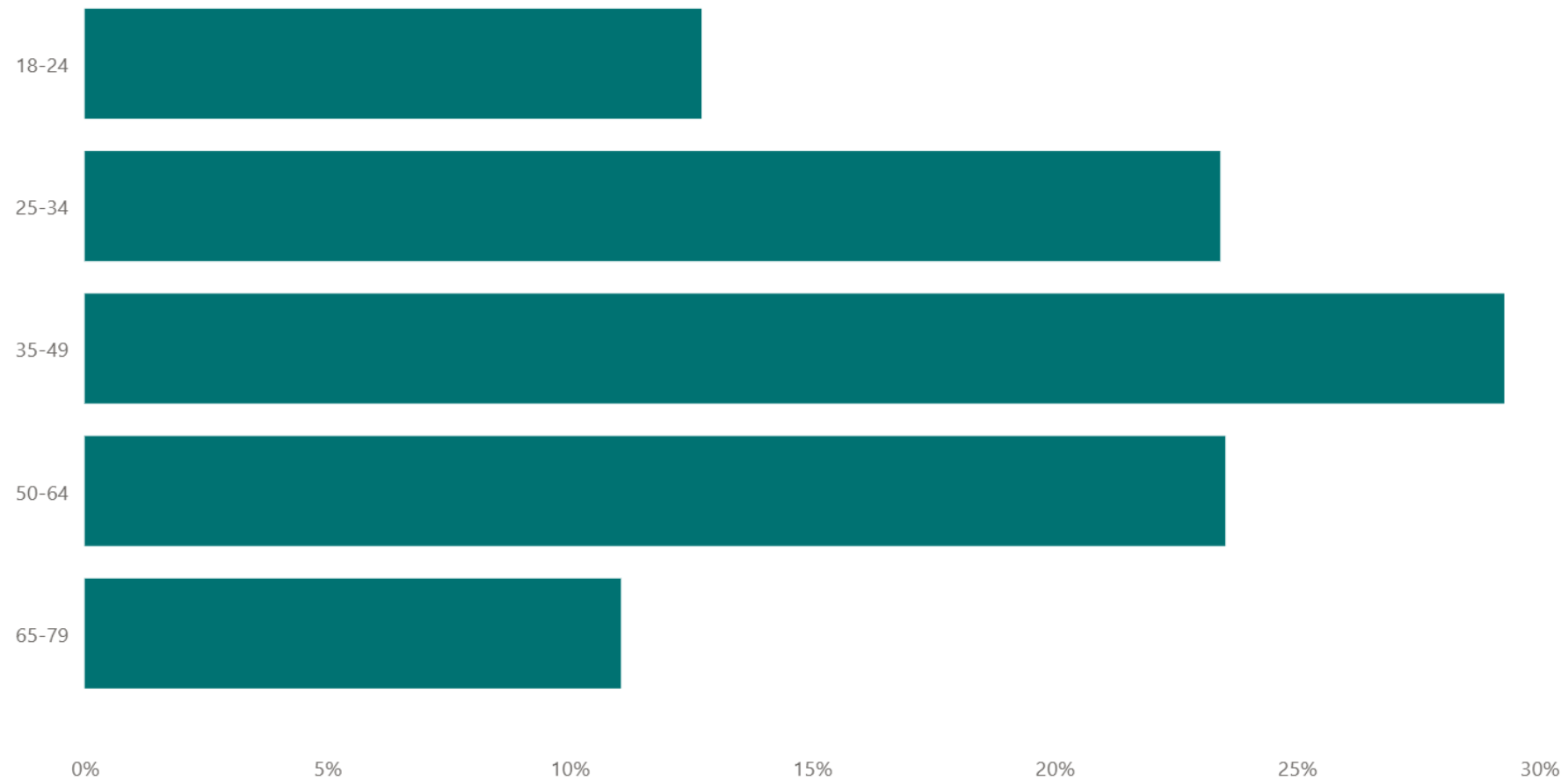

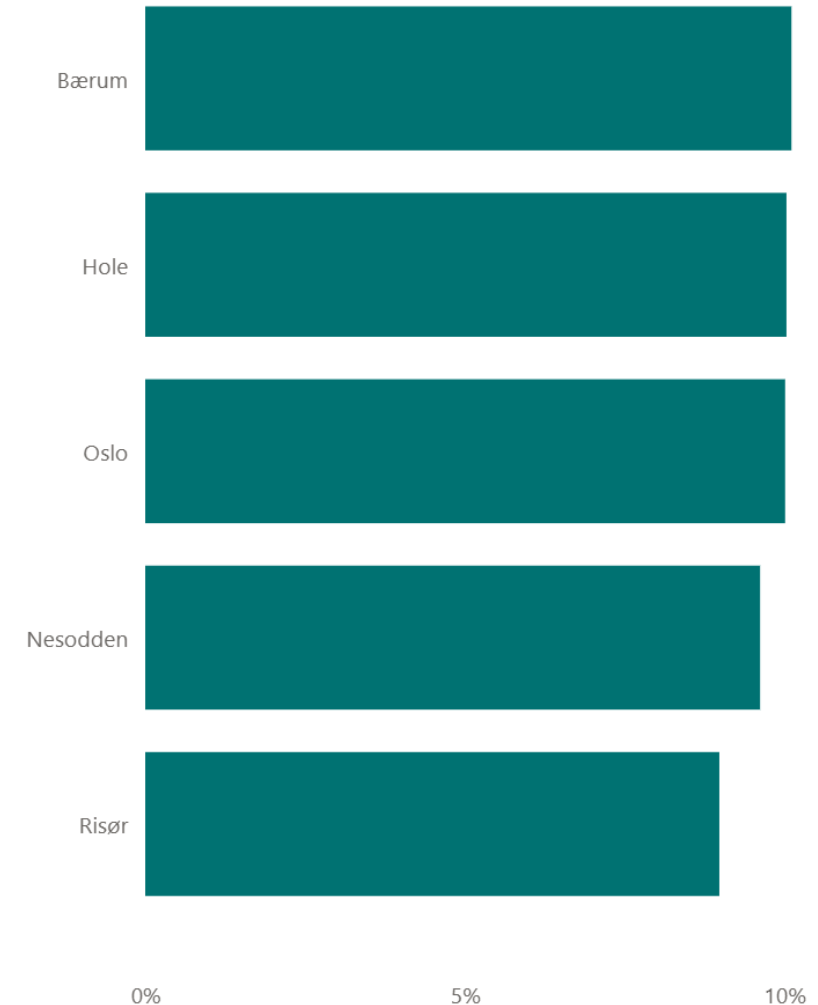
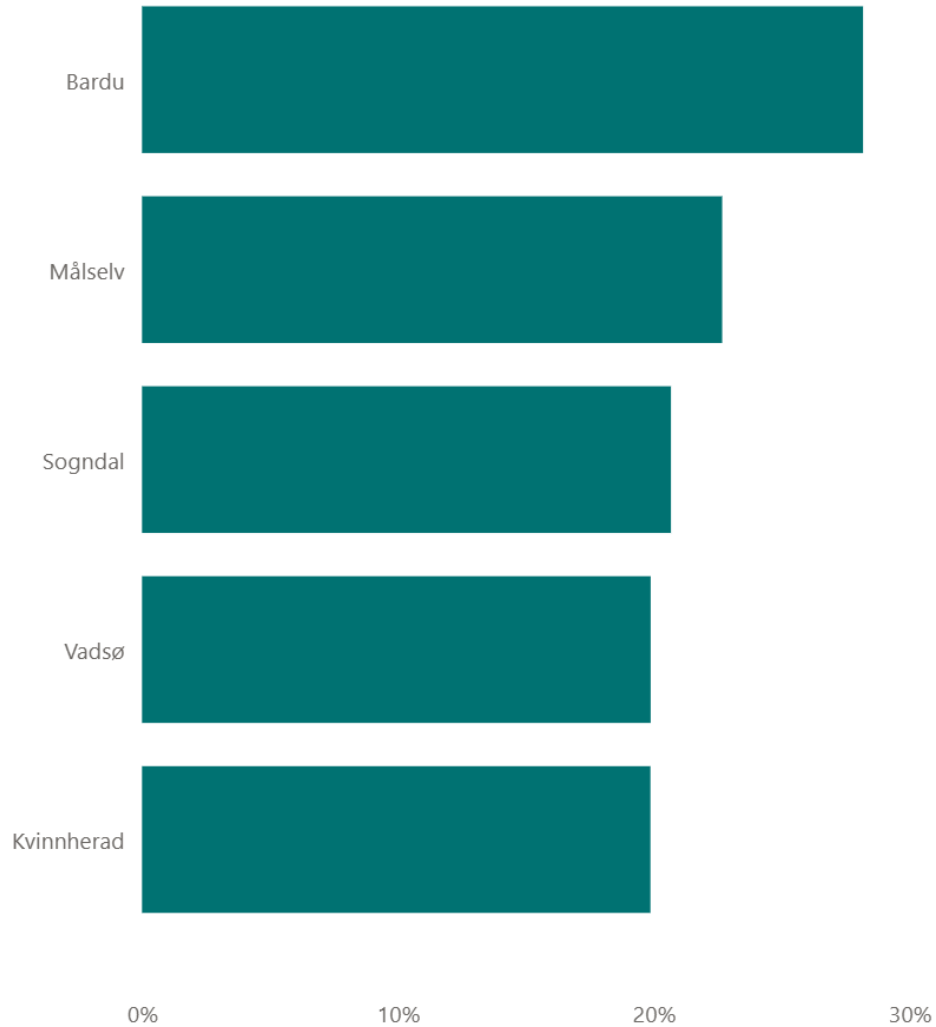
18-24 bruker størst andel på serveringsvirksomhet

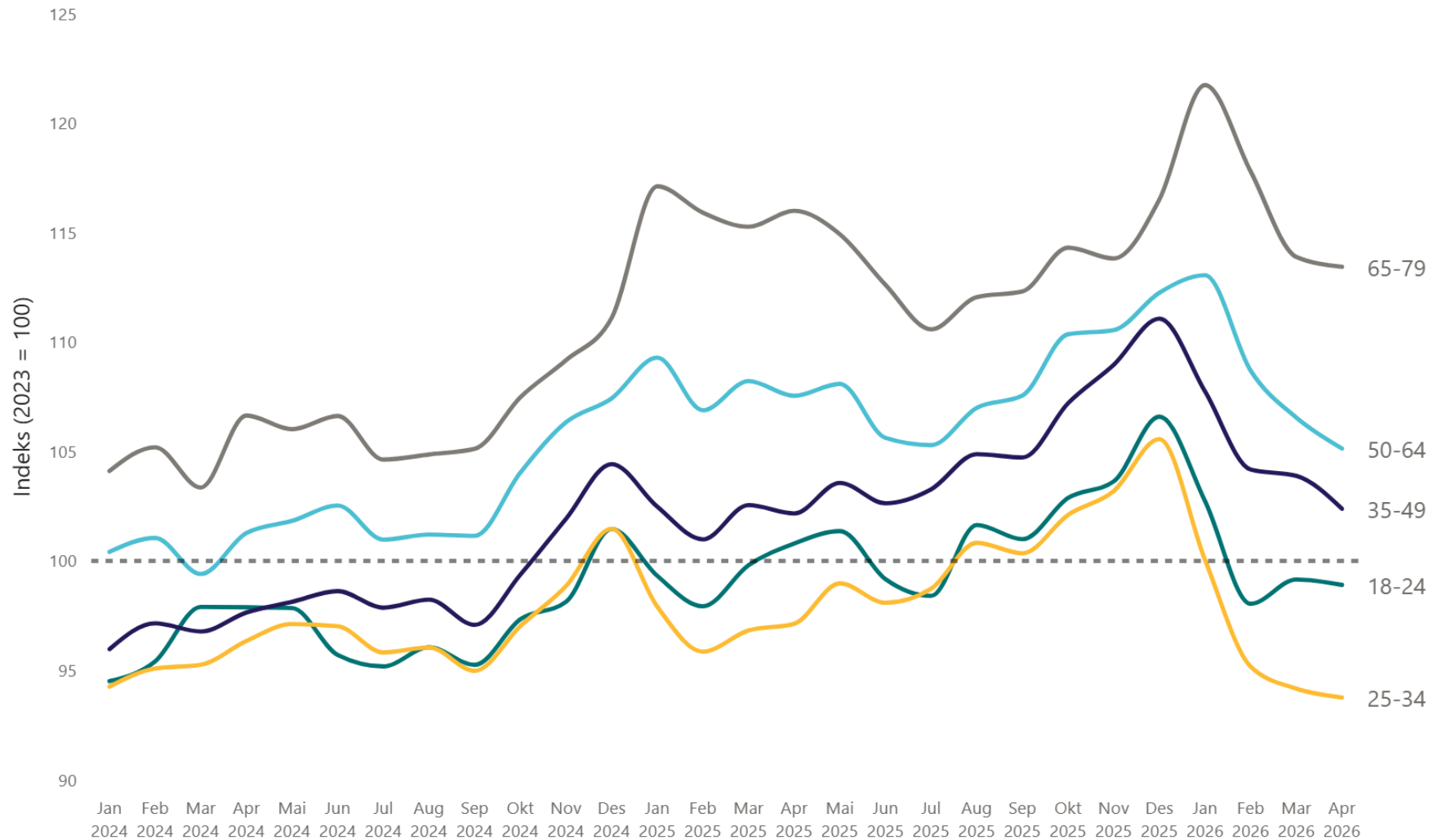
35 – 49 bidrar mest

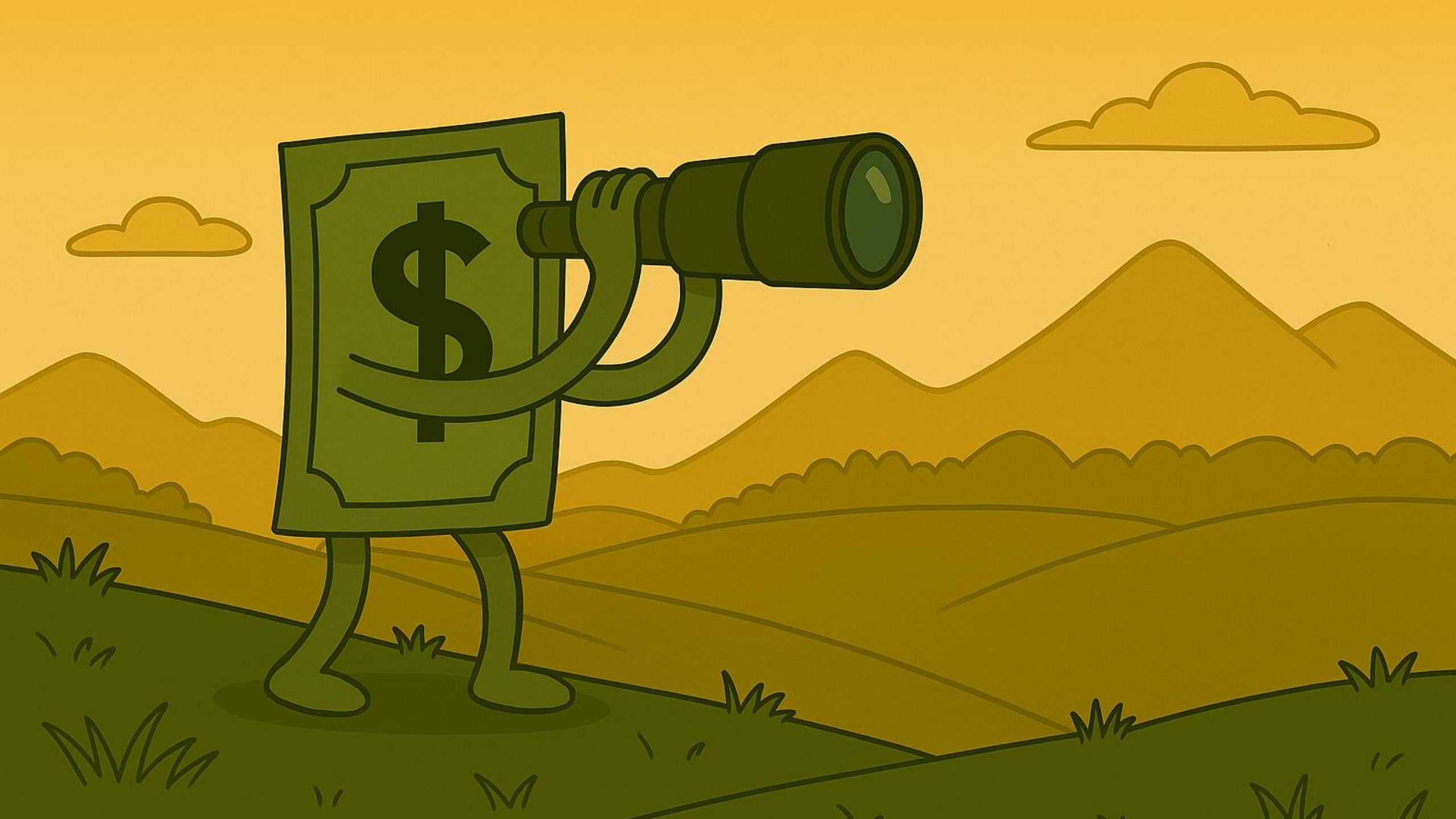

Militær- og høgskolekommuner får et løft fra yngre

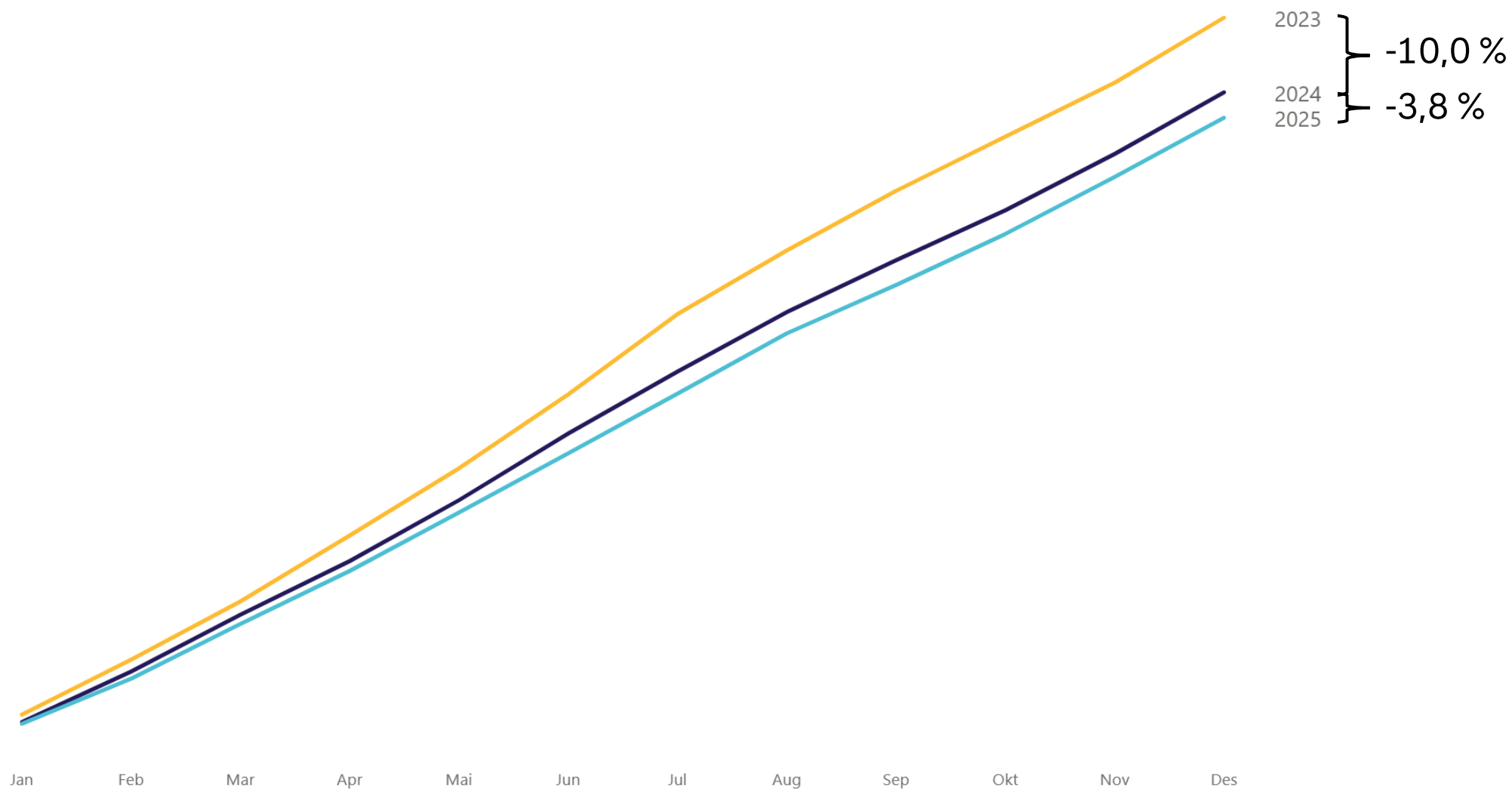

De eldste øker forbruket mest på servering

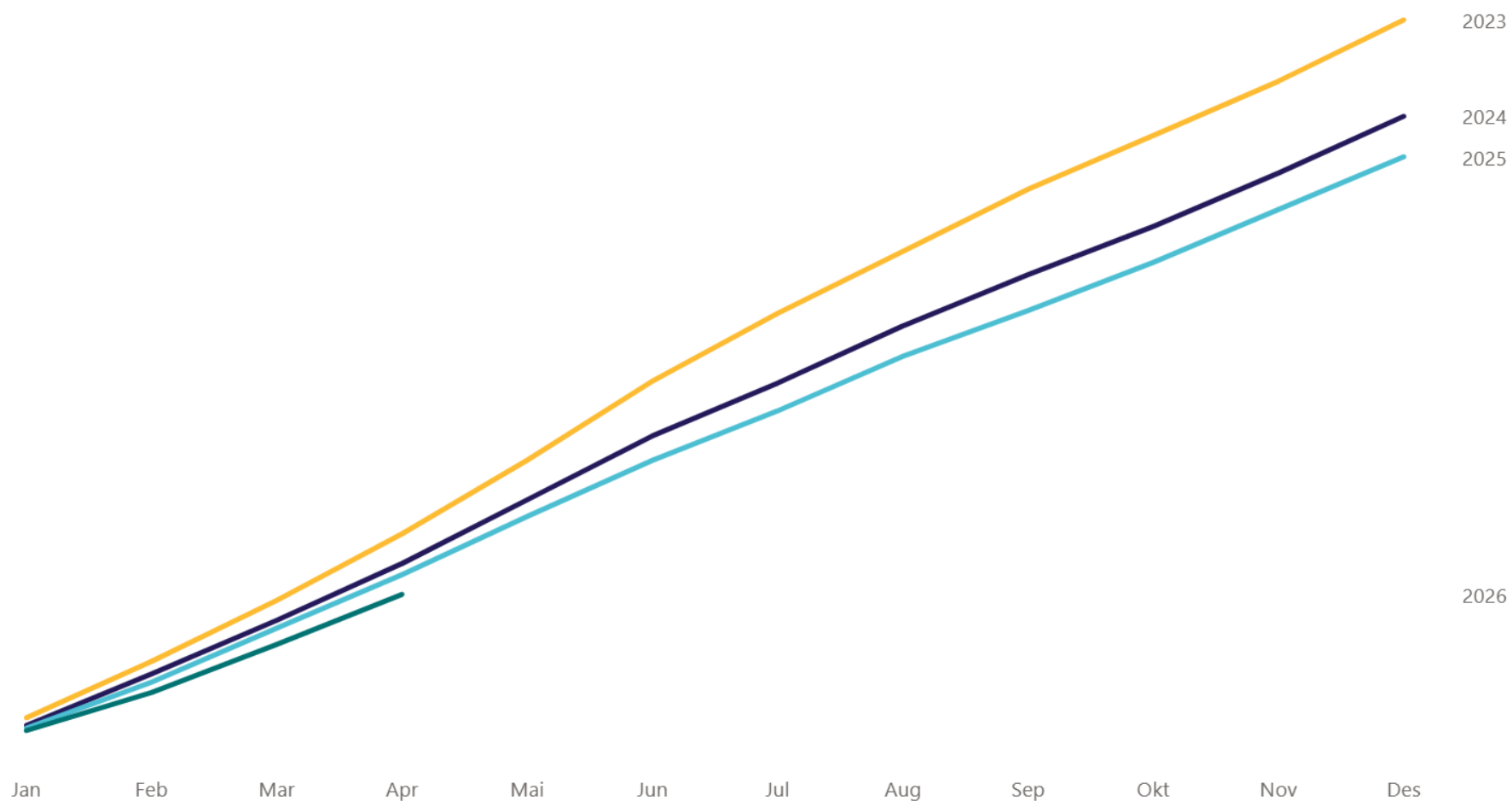

Kraftig brems i nedgangen fra '24 til '25

Kan se ut som '26 fortsetter i samme sporet

Akkumulert forbruk Kilde: DNB kortdata

Julebord prioriteres, hva med VM?

Inflasjonsjustert, 3-månders rullerende. Kilde: DNB kortdata

Takk for meg!

Haavard Simonsen

Data Analyst

DNB Bedriftsmarked Norge – Strategi & Risiko – Data Governance

haavard.simonsen@dnb.no

<https://www.linkedin.com/in/haavardsimonsen/>

70 år i 2026

Andreas Hanssen
Adm. direktør

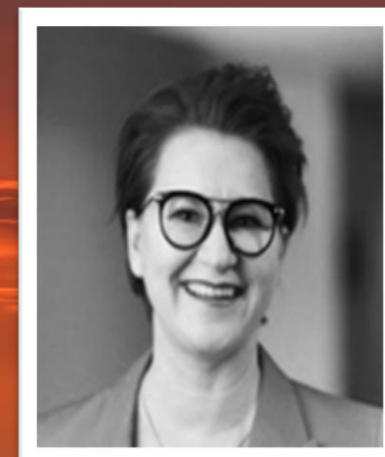
**Ann Kristin
Andreassen**
Seniorrådgiver

Kari Johnsen
Seniorrådgiver

Leif Vidar Olsen
Strategisk partner

Olga Goldfain
Strategisk partner

VINN skaper vekst og verdi ved å utvikle mennesker,
organisasjoner og kommuner i Norge

Forsøk på juks

- Det har senere år vært avslørt omfattende forsøk på juks
- Skatteetaten har meldt til VINN at personer – uten kjent tilknytning – reiser til andre steder for å avlegge eksamen
- Vi har registrert at personer reiser rundt til flere kommuner etter hverandre for å «klare» prøven
- Case: forsøk 4 ble han tatt med to mobiler og dagen etter – forsøk nummer 5 i en ny kommune

Konsekvensen ble innstramming

- Mange av de samme typer juks som hos Statens Vegvesen
- Billige plugger til 20 kr som kan brukes for kommunikasjon (ser ut som støydempere)
- Beviste valg, da man ser at personer reiser til andre kommuner, hvor det f.eks. bare er en til to muligheter i uken

Nye sjekkpunkt ved prøvetaking

- Sjekk alltid kandidatens identitet med godkjent ID (Pass, norsk nasjonalt ID-kort, norsk bankkort med bilde og fødselsnummer, norsk førerkort, norsk utlendingspass og reisebevis)
- Kandidaten skal være under tilsyn under prøveavleggelsen

Nye sjekkpunkt ved prøvetaking

- Mobiltelefon, ørepropper, hodetelefoner og annet teknisk utstyr skal legges igjen utenfor prøvelokalet. Ved behov for støydemping kan kommunen kunne tilby engangsørepropper
- Kommunen er ikke forpliktet til å avholde prøven for kandidater som ikke bor eller jobber i kommunen, men henvises til aktuell kommune
- Opplyse om og ilegge karantenetid før avleggelse av ny prøve dersom mistanke om juks

Kjente utfordringer

- Manglende diplom
- Engelskspråklige prøver
- Dårlig planlegging
- Pålogging for kommunens ansatte
- Tastefeil ved navn og fødselsdato
- Bytte logo

KI – gir nye muligheter

- Nye videoer i nettbutikken – enklere oppdatering
- Fysisk kurs eller Webinar
- Eksamens «prepp»
 - Stille spørsmål
 - Sjekke spørsmål med bruk av AI

Registrering

Når du starter en virksomhet, må den registreres i Altinn.

Dette gir grunnlag for registrering i:

- Enhetsregisteret
- Foretaksregisteret
- Merverdiavgiftsregisteret
- Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret

Plikter som arbeidsgiver

- melde ansatte via A-melding
- tegne yrkesskadeforsikring
- forholde deg til Skatteetaten

0:00 / 0:29

Takk for oss

- Vi er alltid tilgjengelig for dere kommunebrukere
- «Kandidatene» av våre nettprodukter får svar på e-poster og telefon alle dager – normalt mellom 7 og 22
- Spørsmål?

Aldersgrenser på utesteder – Hva er lov?

Dommerfullmektig Trym B. Portvik

(I permisjon fra advokatfirmaet Wiersholm)

KAS' konferanse, Gardermoen 26. mai 2026

Wiersholm

Agenda

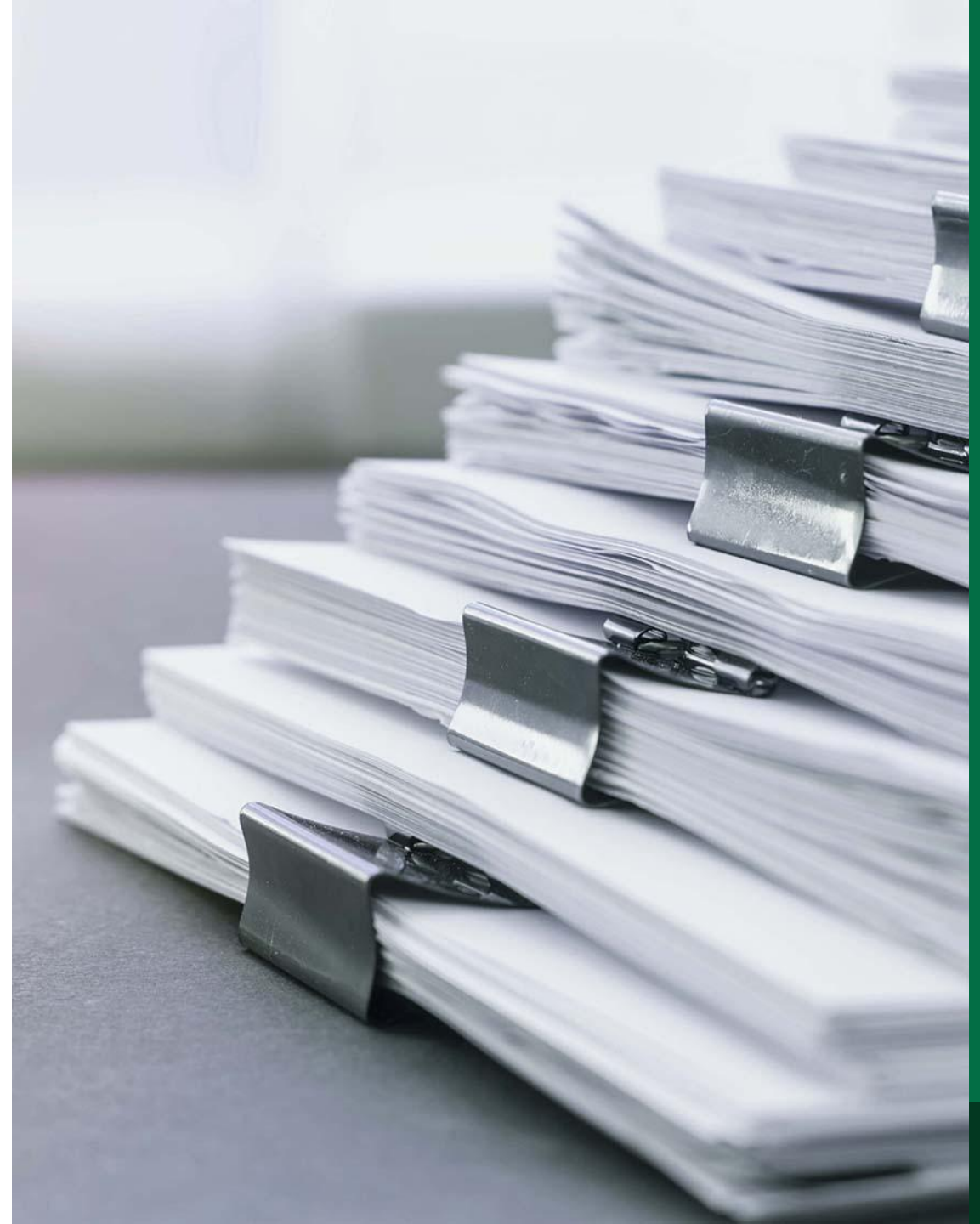
- 01 Lovregulering av aldersdiskriminering
- 02 Diskrimineringsnemnda griper inn
- 03 Offentlig debatt
- 04 Festiviteten-saken som case: Når er aldersgrenser på utesteder lovlige?
- 05 I kjølvannet av Festiviteten – Hva gjelder nå?

01

Lovregulering av aldersdiskriminering

Den nye likestillings- og diskrimineringsloven

- Trådte i kraft 1. januar 2018
- Erstattet fire sektorspesifikke diskrimineringslover
- Alder inntatt som diskrimineringsgrunnlag med generelt vern

Likestillings- og diskrimineringsloven

§ 6

***Diskriminering på grunn av** kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, **alder** eller kombinasjoner av disse grunnlagene **er forbudt**.*

***Med diskriminering menes direkte eller indirekte forskjellsbehandling** etter §§ 7 og 8 som ikke er lovlig etter §§ 9, 10 eller 11."*

§ 7

Med direkte forskjellsbehandling menes at en person behandles dårligere enn andre blir, har blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon, på grunn av forhold som nevnt i § 6 første ledd."

Likestillings- og diskrimineringsloven – Unntak

§ 9

Forskjellsbehandling er ikke i strid med forbudet i § 6 når den

- a. har et **saklig** formål*
- b. er **nødvendig** for å oppnå formålet og*
- c. **ikke er uforholdsmessig** inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles"*

Forarbeidene

Øvre og nedre aldersgrenser for å komme inn på utesteder vil som utgangspunkt anses som ulovlig forskjellsbehandling etter det foreslåtte aldersdiskrimineringsforbudet, med mindre aldersgrensen har grunnlag i grensene for alkoholservering."

Saklighet

- Ordlyd: Har man en god grunn?
- Forarbeidene Prop. 81 L (2016-17) – kommentaren til § 9:

*"(...) Om et formål er saklig vil bero dels på **om begrunnelsen er sann** og dels på en konkret vurdering av om det er **legitimt i det konkrete tilfelle**. Om begrunnelsen er korrekt, oppstår spørsmålet om den **ivaretar en beskyttelsesverdig interesse**. Denne **vurderingen vil være skjønnspreget**. Videre må det vurderes om formålet er av en slik art at prinsippet om likebehandling bør vike."*

Nødvendighet

- Prop. 81 L pkt. 15.10.6

"At forskjellsbehandlingen må være nødvendig, betyr at målet ikke kan nås på andre måter enn gjennom å forskjellsbehandle. Hvis det er mulig å nå målet med mindre inngripende tiltak, vil forskjellsbehandlingen ikke være nødvendig.

- Prop. 81 L merknadene til § 9

"I bestemmelsens første ledd bokstav b er det formulert et vilkår om at forskjellsbehandlingen må være «nødvendig» for å oppnå det saklige formålet. Med nødvendig menes mer enn at forskjellsbehandlingen er ønskelig, men på den annen side behøver den ikke være uunnværlig. Dersom det foreligger andre ikke-diskriminerende handlingsalternativer som er egnet til å oppnå formålet, og som ikke er uforholdsmessig ressurskrevende, vil dette imidlertid være et sterkt argument for at forskjellsbehandlingen ikke er nødvendig."

Forholdsmessighet

- Prop. 81 L pkt. 15.10.6:

*"Det tredje vilkåret som må være oppfylt for at en forskjellsbehandling skal være lovlig, er at forskjellsbehandlingen ikke må være uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles. Dette innebærer at **det må gjøres en avveining mellom interessene til den som forskjellsbehandler og den som forskjellsbehandles**. Hvis forskjellsbehandlingen får store og ufordelaktige konsekvenser for den som forskjellsbehandles, kan dette tilsi at forskjellsbehandlingen er uforholdsmessig."*

- Prop. 81 L merknadene til § 9:

"Den konkrete vurderingen av om forskjellsbehandlingen er lovlig, vil blant annet avhenge av hvilket diskrimineringsgrunnlag som rammes, om det er tale om direkte eller indirekte forskjellsbehandling, hvilke rettigheter som er berørt og hvilket samfunnsområde forskjellsbehandlingen har skjedd på. Adgangen til indirekte forskjellsbehandling er generelt sett videre enn adgangen til direkte forskjellsbehandling."

02

Diskrimineringsnemnda griper inn

En jusstudent endrer bransjepraksis

Utestedet Botaniske i Torggata i Oslo viste bort en gjest fordi han bare var 22 år gammel. (Foto: Kjetil Kolsrud)

Nå er 23-årsgrense på utesteder ulovlig aldersdiskriminering

En 22 år gammel mann ble nektet adgang på utestedet Botanisk i Oslo. De praktiserte nemlig 23-års grense. «Ulovlig aldersdiskriminering», mener Diskrimineringsnemnda.

Kjetil Kolsrud

12. mars 2020 kl. 06:06

Begrunnelsen til Diskrimineringsnemnda

- Peker på forarbeidene:

"Lovgiver har imidlertid direkte uttalt at nedre aldersgrense for å komme inn på utesteder som utgangspunkt vil være ulovlig forskjellsbehandling, med mindre aldersgrensen samsvarer med grensene for alkoholservering, jf. Prop. 81 L (2016-2017) side 307."

- Forståelse av at lovgiver har ønsket å endre etablert praksis

"Nemnda er kjent med at det har vært etablert praksis i bransjen å operere med ulike aldersgrenser på utestedene. Forbudet mot aldersdiskriminering utenfor arbeidslivet var nytt i likestillings- og diskrimineringsloven av 2017. Med denne lovendringen har lovgiver ment å innskrenke muligheten for utesteder til selv å bestemme hvilke aldersgrupper som skal ha adgang til utestedet sammenlignet med tidligere rettstilstand."

- Utesteders ønske om sikkerhet og kontroll ble ikke tillagt vekt

"Målet om å sørge for god kontroll og orden på utesteder er viktig i bransjen generelt, og dette hensynet har allerede vært vurdert av lovgiver i forbindelse med innføringen av forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidslivet."

Nemnda felte samtlige innklagede utesteder

Fra statens hovedinnlegg i lagmannsretten:

Til slutt viser staten til fast og konsistent forvaltningspraksis [...]

Nemnda har i overkant av 40 vedtak lagt til grunn at et utesteds ønske om gjester over en viss alder ikke i seg selv kan være et «saklig formål» for å forskjellsbehandle på grunn av alder. Denne forvaltningspraksisen bør også tillegges vekt ved lovtolkningen.

03

Offentlig debatt

Barsjefer oppgitt over reglene

En av eierne av Torggata Botaniske Stian Vaagland forteller at de har endret aldersgrensen fra 23 til 20 år etter avgjørelsen fra nemnda om at grensen var ulovlig.

Men han mener at både avgjørelsen og reglene om diskriminering bommer. De kan tvert imot føre til mer diskriminering.

– Hos mange vil det å sette 20 års grense føre til andre, mer alvorlige former for diskriminering: Utseende, opphav, seksualitet og trynefaktor, kan for eksempel tenkes å bli avgjørende, sier Vaagland. Han understreker at Torggata Botaniske ikke selv diskriminerer på denne måten, og at de slipper inn alle som er over 20 og oppfører seg fint.

Si ;D | Oslos uteliv

Hvordan er jeg en verre kunde enn «Tafse-Tore» på 55?

Alida de Lange D'Agostino

Si ;D-journalist og student

Ville stenge ute alle under 23 år om kvelden. Mente disse var «skadelige for driften og sikkerheten».

Det er ikke lov å nekte 20-åringer adgang til utesteder, men flere utesteder gjør nettopp dette. Oslo Street Food mener unge gjester er en fare for sikkerheten.

Publisert: 09.01.2023 | Oppdatert: 09.01.2023

04

Case: Festivitetensaken

Utested saksøker staten for å få beholde 23-årsgrense

I januar ble Festiviteten Bar & Scene i Hamar felt i Diskrimineringsnemnda på grunn av sin aldersgrense på 23 år. Nå har utestedet saksøkt staten.

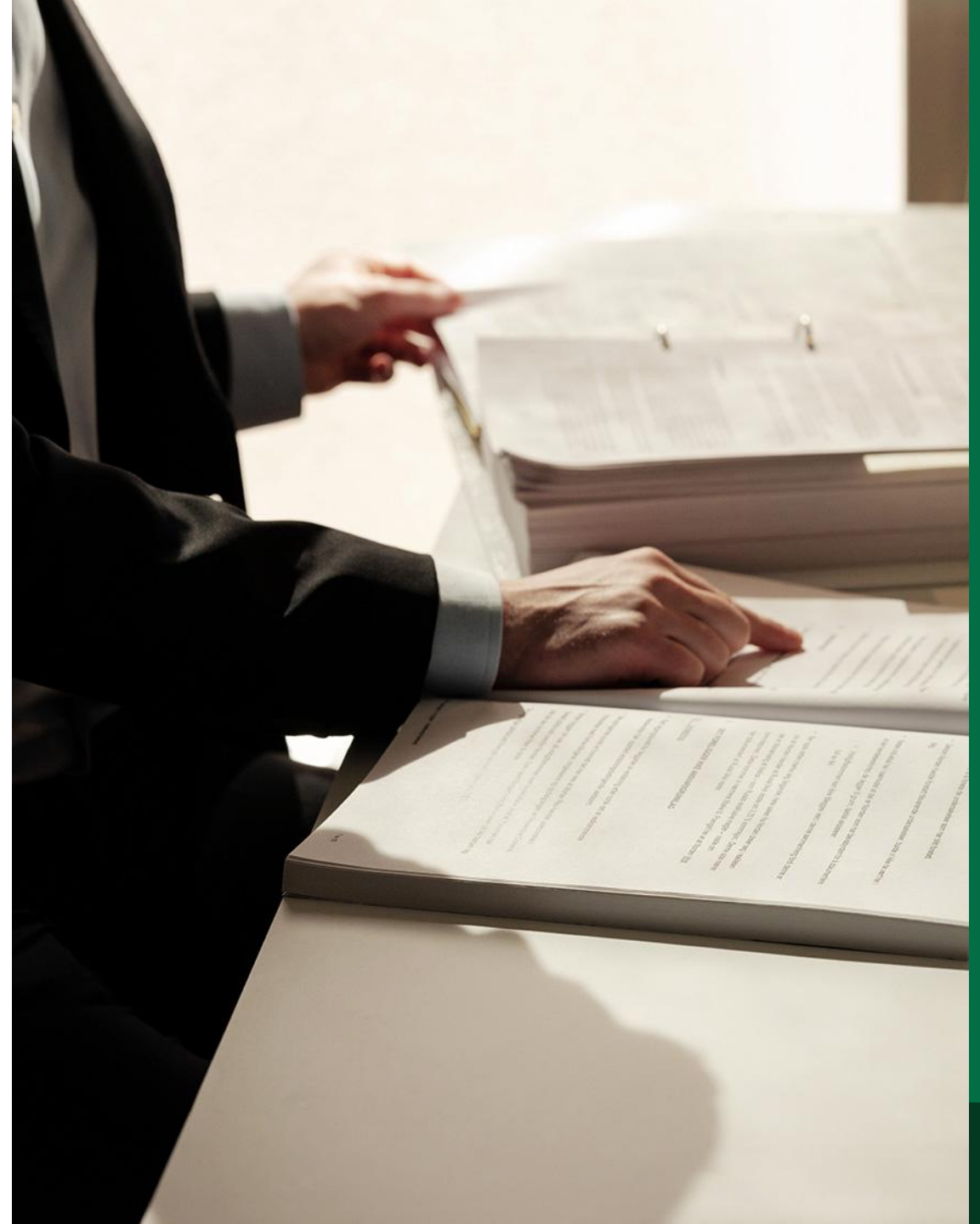
Festiviteten Hamar

- Utested på Hamar med nattklubb, konsertarena, selskapslokale mm.
- Nattklubben har 23-års aldersgrense på lørdager
- Utestedet O'Learys ligger i samme bygg – aldersgrensen er 18 på fredager og 20 lørdager
- Samme hovedeiere
- Utestedene har felles inngang, garderobe og vakthold
- To ulike konsepter – Festiviteten retter seg mot et eldre publikum enn O'Learys
 - Finere interiør og dyrere drinker på Festiviteten

Saksgangen

- Festiviteten ble klaget inn for Diskrimineringsnemnda på grunn av 23-årsgrensen
- Felt for aldersdiskriminering
- Klaget vedtaket inn for domstolene – første sak som testet lovligheten av nemndas praksis
- Festiviteten vant i Oslo tingrett
- Staten anket til Borgarting lagmannsrett – anken førte ikke frem
- Staten anket ikke saken til Høyesterett

Vedtak fra Diskrimineringsnemnda

- Festiviteten ble felt for diskriminering på grunn av alder
- Utgangspunktet: Klar lovgivervilje om å begrense utestedenes autonomi:

*"Nemnda har i tidligere saker uttalt at **lovgiver har ment i betydelig grad å begrense utesteders mulighet til selv å bestemme hvilke aldersgrupper som skal ha adgang**, sammenlignet med tidligere rettstilstand og praksis, jf. Prop. 81 L (2016-2017) side 307. **Forskjellsbehandling i form av aldersgrenser** som ikke er knyttet til aldersgrensene for alkoholservering vil **bare i særlige unntakstilfeller være lovlig** etter likestillings- og diskrimineringsloven § 9 (...)"*

- Nemnda er tydelige på at de vil praksisen med særaldersgrenser til livs

*"Forbudet mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold har vært i kraft siden januar 2018. **Selv om lovendringen skjedde for mer enn fire år siden, tyder mye på at aldersgrenser i strid med diskrimineringsregulverket fortsatt er utbredt i utelivsbransjen.** Diskrimineringsnemnda har hatt en stor økning i antall klagesaker på dette området. For å sikre at den aldersdiskriminerende praksisen faktisk opphører etter vedtak, mener nemnda det er nødvendig å pålegge de konkrete utestedene å stanse bruk av aldersgrenser i strid med regelverket."*

Ulovlige aldersgrenser på utesteder

Andre aldersgrenser enn de som følger av alkoholregelverket for å komme inn på et utested er forbudt. Aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år.

Hva betyr dette?

Utesteder kan ikke nekte personer å komme inn på grunn av alderen deres, med mindre aldersgrensen er begrunnet i grensene for alkoholservering. Siden aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år, betyr det at det sannsynligvis er ulovlig dersom et utested har en aldersgrense på 21 år, 22 år, 23 år, 24 år osv.

Hva kan du gjøre?

- Du kan vise utestedet dette brevet ved inngangen hvis du blir nektet inngang på grunn av alderen din.
- Du kan sende utestedet dette brevet over e-post for å få dem til å korrigere aldersgrensen sin.

Ulovlige aldersgrenser på utesteder

Andre aldersgrenser enn de som følger av alkoholregelverket for å komme inn på et utested er forbudt. Aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år.

Hva betyr dette?

Utesteder kan ikke nekte personer å komme inn på grunn av alderen deres, med mindre aldersgrensen er begrunnet i grensene for alkoholservering. Siden aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år, betyr det at det sannsynligvis er ulovlig dersom et utested har en aldersgrense på 21 år, 22 år, 23 år, 24 år osv.

Hva kan du gjøre?

- Du kan vise utestedet dette brevet ved inngangen hvis du blir nektet inngang på grunn av alderen din.
- Du kan sende utestedet dette brevet over e-post for å få dem til å korrigere aldersgrensen sin.

Ulovlige aldersgrenser på utesteder

Andre aldersgrenser enn de som følger av alkoholregelverket for å komme inn på et utested er forbudt. Aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år.

Hva betyr dette?

Utesteder kan ikke nekte personer å komme inn på grunn av alderen deres, med mindre aldersgrensen er begrunnet i grensene for alkoholservering. Siden aldersgrensene etter alkohollovgivningen er enten 18 år eller 20 år, betyr det at det sannsynligvis er ulovlig dersom et utested har en aldersgrense på 21 år, 22 år, 23 år, 24 år osv.

Hva kan du gjøre?

- Du kan vise utestedet dette brevet ved inngangen hvis du blir nektet inngang på grunn av alderen din.
- Du kan sende utestedet dette brevet over e-post for å få dem til å korrigere aldersgrensen sin.

Saken for Oslo tingrett

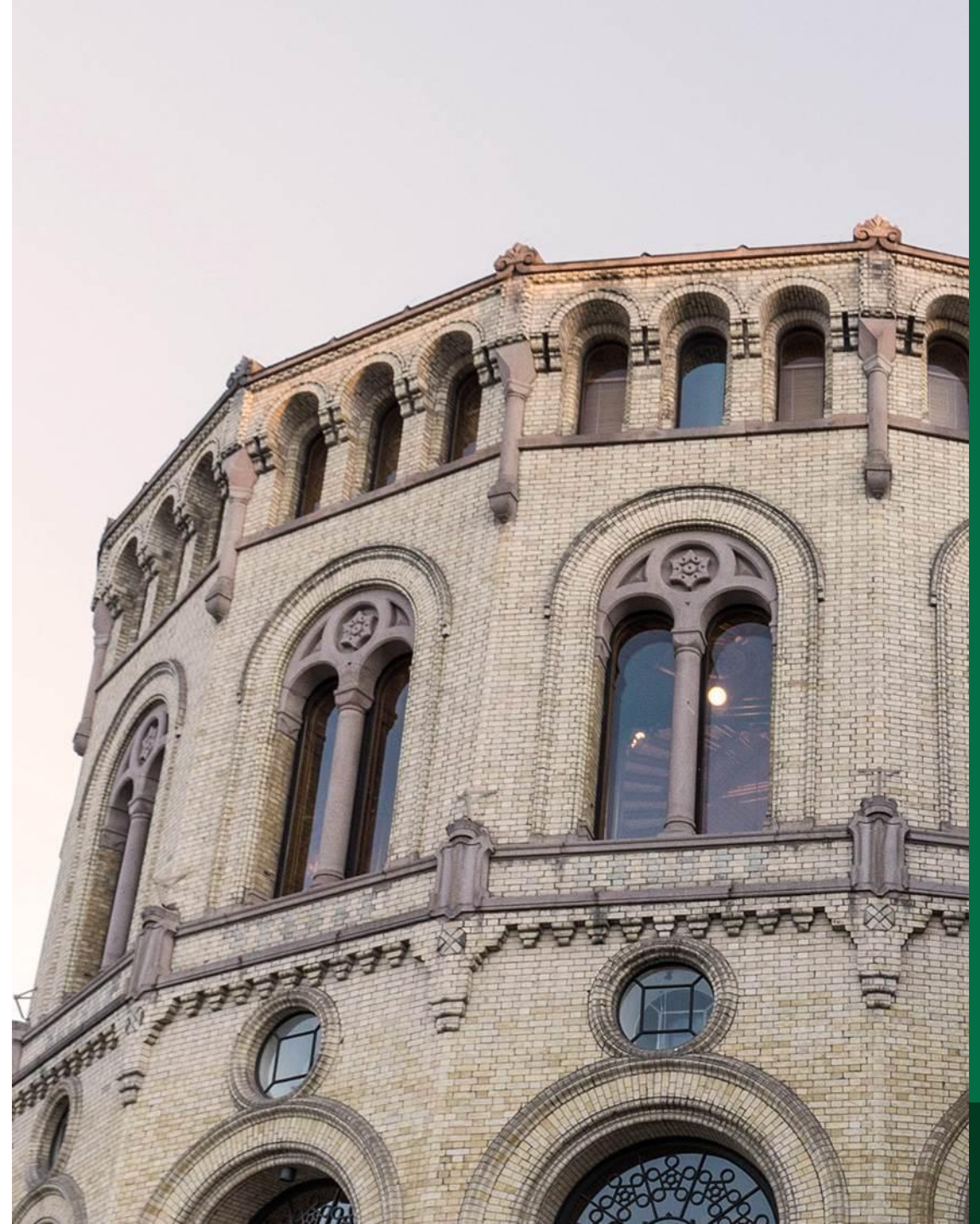
- Påstand: Vedtakene bygger på feil rettsanvendelse
- Hovedfokus: Det finnes **ingen klar lovgivervilje** om å begrense utesteders adgang til å sette aldersgrenser
- Saklige formål:
 - Økonomi
 - Mulighet til å rette seg mot en viss aldersgruppe
 - Hensynet til de unge voksne (sosial og kulturell integrasjon)
 - Unngå bråk og uro på Festiviteten
- Nødvendig
 - Forsøkt lengre prøveperiode uten resultat
 - Forsøkt å tilpasse stedene til målgruppen (interiør, alkoholpriser, musikk mm.)
- Forholdsmessig
 - Festiviteten har sterke økonomiske interesser i en aldersgrense

Jakten på lovgiverviljen

- Hva er lovgivervilje? SNL:

"Med lovgivervilje menes den viljen som ligger bak en lovtekst.

Domstolene og andre rettsanvendere legger som oftest stor vekt på hva som hva lovgiverviljen når de skal avgjøre et rettsspørsmål."

Reminder: Vedtak fra Diskrimineringsnemnda

- Mente det var en klar lovgivervilje om å begrense utestedenes autonomi:

*"Nemnda har i tidligere saker uttalt at **lovgiver har ment i betydelig grad å begrense utesteders mulighet til selv å bestemme hvilke aldersgrupper som skal ha adgang**, sammenlignet med tidligere rettstilstand og praksis, jf. Prop. 81 L (2016-2017) side 307. Forskjellsbehandling i form av aldersgrenser som ikke er knyttet til aldersgrensene for alkoholservering vil **bare i særlige unntakstilfeller være lovlig** etter likestillings- og diskrimineringsloven § 9 (...)"*

Uttalelser fra politikerne som vedtok loven i kjølvannet av Torggata Botaniske-saken

- Stortingsrepresentant Kristin Ørmen Johnsen (H) ledet Stortingets Familie- og kulturkomité, som har ansvar for likestillingssaker:

"Jeg må si jeg stusser over dette resultatet. Det var vel ikke akkurat dette som var meningen med denne loven – at ikke restauranter skal få sette aldersgrenser. At man som privat aktør ikke selv skal få velge hvilket alderssegment man vil henvende seg til, det var ikke intensjonen. Så jeg mener vi rett og slett må ta en runde på dette. Utestedet må selv vurdere om saken skal ankes. Jeg synes de har gode argumenter. Men dette var uansett ikke intensjonen, og det er noe vi kan ta opp politisk."

SVs medlem i komiteen, Freddy André Øvstegård:

"Utelivets aldersgrenser har ikke akkurat stått øverst på listen over hva SV er opptatt av, i hvert fall. Når det gjelder diskriminering i utelivet, så finnes det jo faktisk reelle problemer, knyttet til blant annet etnisitet og legning. Det at man nå slår ned på utestedenes mulighet til å regulere klientellet etter alder, det er vel ikke akkurat det vi så for oss. Det kan være et behov for å se på dette. Vi i SV vil i hvert fall ikke stille oss i veien for en liten evaluering av dette kanskje litt uforutsette utslaget av loven."

Klar konklusjon fra tingretten på lovgivervilje

Dommen side 21-22

Retten bemerker at nemnda i de angrepne vedtak har lagt til grunn at forskjellsbehandling i form av aldersgrenser som ikke er knyttet til aldersgrensene for alkoholservering bare vil være lovlig i «særlige unntakstilfeller» etter diskrimineringsloven § 9.

Etter rettens syn gir uttalelsen om at forskjellsbehandling som nevnt bare vil være lovlig i «særlige unntakstilfeller», uttrykk for et strengere krav til hva som kan utgjøre lovlig forskjellsbehandling enn det som kan utledes ut av lovens ordlyd og lovforarbeidene. [...]. Det bestemmelsen gir uttrykk for er at ikke all forskjellsbehandling er ulovlig, og at det kan være legitime grunner til å forskjellsbehandle.

Den konkrete vurderingen - Utgangspunkt

- Ldl § 9:

"Forskjellsbehandling er ikke i strid med forbudet i § 6 når den

*a. har et **saklig** formål*

*b. er **nødvendig** for å oppnå formålet og*

*c. **ikke er uforholdsmessig** inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles"*

Saklighet – Hensynet til ønsket kundesammensetning

Retten legger i tråd med forklaringen til Vold til grunn at **det har vært et formål helt siden etableringen av Festiviteten og O'Learys å etablere konsepter for ulike aldersgrupper i ulike livsfaser på disse to stedene.** Denne begrunnelsen for 23-årsgrensen anses altså for å være sann og reell.

Etter rettens syn er det videre et saklig og legitimt formål for en nattklubb å ønske at gjestene skal være over en viss alder, slik det også er lagt til grunn i NOUen. **Slike aldersgrenser har lange tradisjoner i norsk uteliv** og retten finner ikke grunn til å betvile at gjestenes alderssammensetning kan påvirke ulike aldersgruppers interesse for en nattklubb.

Alt i alt anser retten Festivitetens ønske om å innrette nattklubbvirksomheten mot et publikum over 23 år anses som et saklig formål i lovens forstand.

Saklighet – Hensynet til økonomi

- Enighet om at økonomi kan være et saklig hensyn
- Spørsmålet: Er økonomi en saklig begrunnelse for Festivitetsens 23-årsgrense?
- Viktige momenter:
 - Festiviteten og O'Learys har samme hovedeier
 - Utestedene er to deler av ett konsept
 - Samme aldersgrense på begge steder medfører et stort *samlet* økonomisk tap

Prøveperiode 2022

2022											Snitt uten		Diff snitt	
O'Learys	18.jun		25.jun		02.jul		09.jul		16.jul		9 juli		mot 9 juli	
23.00	kr	52 019	kr	58 214	kr	48 056	kr	42 473	kr	57 196	kr	53 871	-kr	11 398
12.00	kr	54 496	kr	55 675	kr	52 437	kr	38 890	kr	65 894	kr	57 126	-kr	18 236
01.00	kr	36 257	kr	33 887	kr	38 389	kr	26 546	kr	42 770	kr	37 826	-kr	11 280
02.00	kr	11 216	kr	7 156	kr	10 858	kr	3 754	kr	6 819	kr	9 012	-kr	5 258
Sum Totalt	kr	153 988	kr	154 932	kr	149 740	kr	111 663	kr	172 679	kr	157 835	-kr	46 172

2022											Snitt uten		Diff snitt	
<u>Festiviteten</u>	18.jun		25.jun		02.jul		09.jul		16.jul		9 juli		mot 9 juli	
23.00	kr	50 468	kr	63 510	kr	45 545	kr	66 781	kr	51 186	kr	52 677	kr	14 104
12.00	kr	57 373	kr	47 889	kr	56 256	kr	54 476	kr	58 324	kr	54 961	-kr	485
01.00	kr	40 903	kr	35 415	kr	43 215	kr	46 661	kr	40 145	kr	39 920	kr	6 742
02.00	kr	8 932	kr	9 670	kr	12 169	kr	14 974	kr	13 480	kr	11 063	kr	3 911
Sum Totalt	kr	157 676	kr	156 484	kr	157 185	kr	182 892	kr	163 135	kr	158 620	kr	24 272

Prøveperiode 2023 – O'Learys

2022

O'Learys	05.mar	12.mar	19.mar	26.mar	Snitt
23.00	kr 34 057	kr 43 294	kr 47 609	kr 43 427	kr 42 097
12.00	kr 37 899	kr 40 101	kr 43 066	kr 42 278	kr 40 836
01.00	kr 27 114	kr 30 186	kr 31 527	kr 18 449	kr 26 819
02.00	kr 37 717	kr 5 983	kr 7 630	kr 905	kr 13 059
Sum Totalt	kr 136 786	kr 119 565	kr 129 832	kr 105 059	kr 122 811

2023

O'Learys	04.mar	11.mar	18.mar	25.mar	Snitt	Diff snitt pr uke
23.00	kr 8 542	kr 19 801	kr 5 382	kr 6 016	kr 9 935	-kr 32 162
12.00	kr 1 299	kr 20 478	kr 3 047	kr 3 158	kr 6 996	-kr 33 841
01.00	kr 158	kr 5 964	kr 332	kr 412	kr 1 717	-kr 25 103
02.00	kr -	kr 1 214	kr 810	kr 1 092	kr 779	-kr 12 280
Sum Totalt	kr 9 999	kr 47 457	kr 9 570	kr 10 678	kr 19 426	-kr 103 385

Prøveperiode 2023 - Festiviteten

2022

Festiviteten	05.mar	12.mar	19.mar	26.mar	Snitt
23.00	kr 49 961	kr 60 198	kr 46 991	kr 52 846	kr 52 499
12.00	kr 50 032	kr 47 509	kr 48 320	kr 41 985	kr 46 961
01.00	kr 36 103	kr 36 461	kr 28 858	kr 23 506	kr 31 232
02.00	kr 9 475	kr 9 457	kr 6 949	kr 826	kr 6 677
Sum Totalt	kr 145 571	kr 153 625	kr 131 118	kr 119 162	kr 137 369

2023

Festiviteten	04.mar	11.mar	18.mar	25.mar	Snitt	Diff snitt pr uke
23.00	kr 42 976	kr 31 268	kr 5 651	kr 59 578	kr 34 868	-kr 17 630
12.00	kr 55 155	kr 59 300	kr 65 039	kr 68 863	kr 62 089	kr 15 128
01.00	kr 35 280	kr 52 640	kr 37 264	kr 40 208	kr 41 348	kr 10 116
02.00	kr 7 388	kr 15 264	kr 8 020	kr 8 620	kr 9 823	kr 3 146
Sum Totalt	kr 140 799	kr 158 472	kr 115 975	kr 177 269	kr 148 129	kr 10 760

Hensynet til økonomi – Rettens vurdering

Etter rettens syn er de økonomiske hensyn Festiviteten har vist til i utgangspunktet saklige og legitime, selv om de omfatter flere rettssubjekter.

Etter bevisførselen (...) finner retten det likevel mest sannsynlig at endringen i aldersgrense fra 23 til 20 år på Festiviteten medfører at yngre gjester kommer til Festiviteten istedenfor O'Learys, at nattklubbomsetningen på O'Learys faller vesentlig, og at det blir færre gjester over 23 år på Festiviteten, slik Festiviteten har anført. De økonomiske hensynene som begrunner Festivitetens 23-årsgrense anses derfor for å være sanne og legitime, og de ivaretar en beskyttelsesverdig interesse.

Rettens konklusjon er derfor at også de økonomiske hensyn som er påberopt utgjør et saklig formål i denne saken."

Øvrige hensyn

- Retten mente de øvrige hensynene som ble påberopt ikke var saklige:

"Festiviteten har i tillegg påberopt hensynet til sosial og kulturell integrering, samt hensynet til å unngå bråk, uto og uvøren adferd fra yngre gjester, som saklige formål med aldersgrensen. Etter rettens syn har Festiviteten gjennom bevisførselen ikke påvist tilstrekkelig konkrete holdepunkter til å anse disse hensynene som saklige formål"

- Kan muligens føre frem i andre saker, avhengig av faktum

Vurderingen av nødvendighet

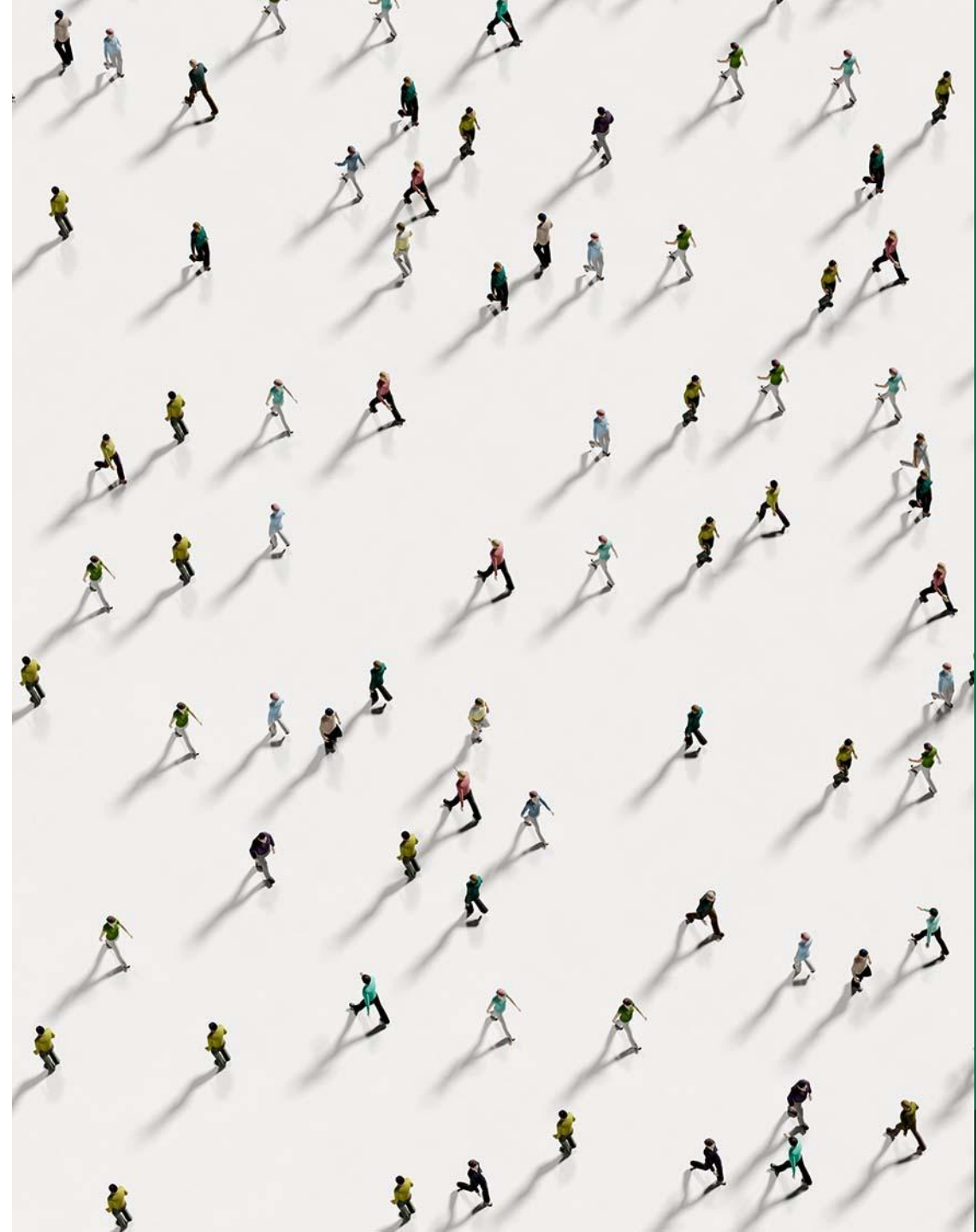
- Rettens utgangspunkt:

"Retten finner det klart at 23-årsgrensen faktisk ivaretar de formålene som det er redegjort for over om ønsket kundesammensetning og økonomi. Videre fremstår aldersgrensen som en enkel og effektiv måte å ivareta disse formålene på. Spørsmålet er imidlertid om aldersgrensen er nødvendig."

- Staten pekte på andre mulige tiltak
 - Ulike prisnivåer på enkelte drikkevarer
 - Kreve inngangspenger
 - Arrangere temakvelder (rettet mot et eldre publikum)
 - Endre interiør og musikk
 - Markedsføring
- Festiviteten hadde forsøkt flere av tiltakene.
- Retten kom til at aldersgrensen var "nødvendig"

Vurderingen av forholdsmessighet

- Rettens utgangspunkt: Alder er det minst beskyttelsesverdige diskrimineringsgrunnlaget
 - "Gjennom livet passerer alle de samme aldersgrensene"
- Ikke tungtveiende interesser på klagernes side
 - Bare på lørdager
 - Bare for aldersgruppen 20-22 år
- Festiviteten interesser klart mer tungtveiende
 - Sterke økonomiske interesser
 - Utstedet laget for en spesifikk målgruppe

Resultat i tingretten

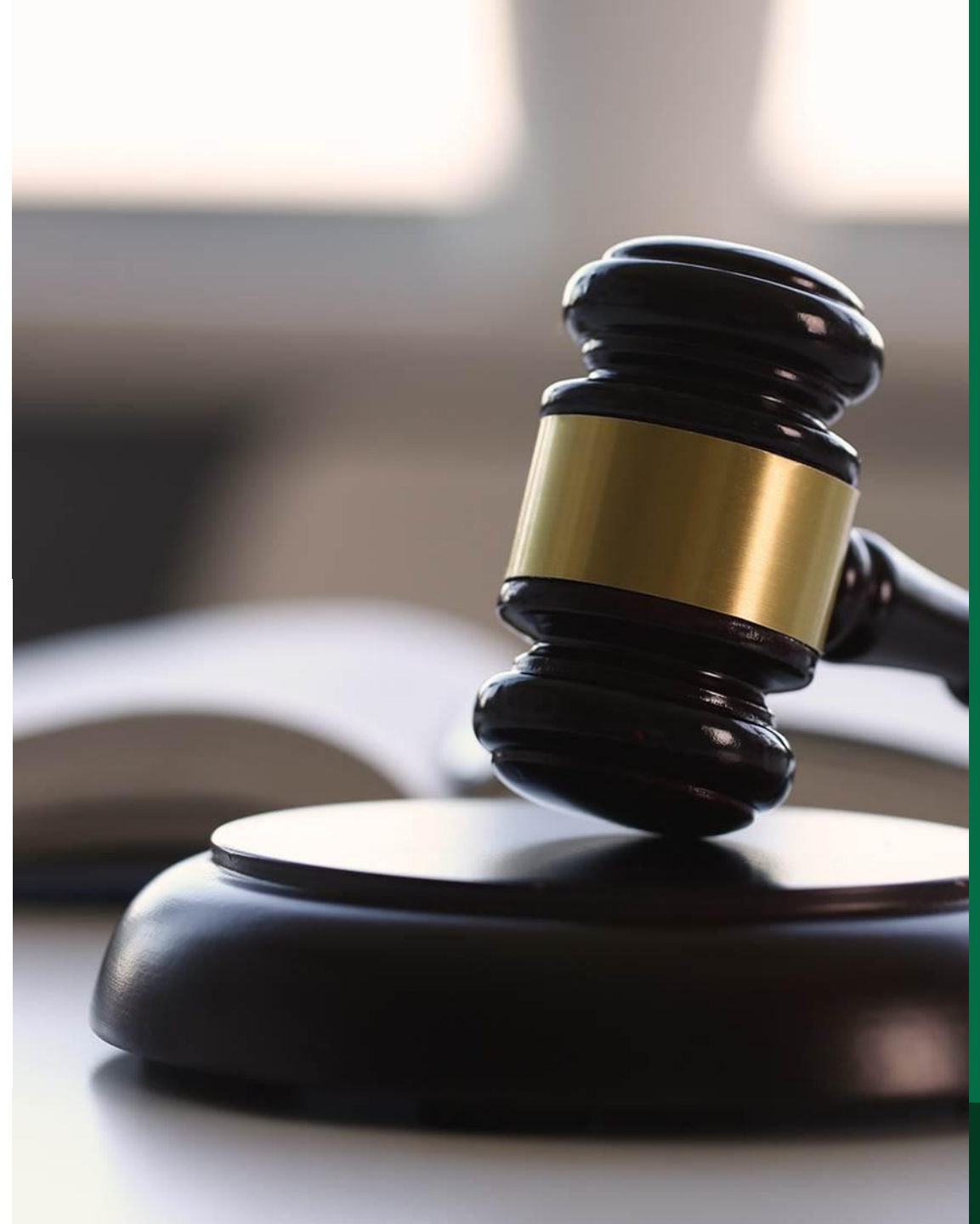
Oppsummering

Oppsummert innebærer dette retten anser 23-årsgrensen på Festiviteten for å være lovlig forskjellsbehandling etter diskrimineringsloven § 9. De påklagde vedtakene blir derfor å oppheve.

DOMSSLUTNING

1. Diskrimineringsnemndas vedtak av 18. januar 2023 i sak nr. 2022/552, sak nr. 2022/898 og sak nr. 2022/1257, kjennes ugyldige.
2. Staten v/Diskrimineringsnemnda dømmes til å betale 274 800 – tohundreogsyttifiretusen åttehundre – kroner i erstatning for sakskostnader til Festiviteten Bar & Scene AS. Betalingsfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

Retten hevet

Utestad vann rettssak om 23-årsgrense: «Lovleg forskjellsbehandling»

Utestaden Festiviteten vann rettssaka mot staten for å få ha 23-årsgrense. Det er andre som driv utestader glad for.

Festiviteten i Hamar blei pålagt å sleppe inn alle over 20 år. No kan dette snu, slik at dei kan ha ei nedre aldersgrense på 23 år.

FOTO: JENNY MARIE SVEEN / NRK

[Kari Nygard Tvilde](#)
Journalist

[Anne Kari Løberg](#)
Journalist

Vi rapporterer frå Hamar

Publisert 26. okt. 2023 kl. 17:15

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

Christian Vold som er styreleiar i Festiviteten Bar & Scene, her i Matkvartalet i Hamar.

FOTO: VIBECKE WOLD HAAGENSEN

Anker dommen som tillater 23-årsgrense på utesteder

Festiviteten Bar & Scene gikk til sak mot Staten for å få ha 23-årsgrense, og vant. Nå har Diskrimineringsnemnda anket dommen.

[Mette Finborud Børresen](#)

Journalist

Vi rapporterer fra Hamar

Publisert 17. nov. 2023 kl. 13:30

Oppdatert 17. nov. 2023 kl. 14:57

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

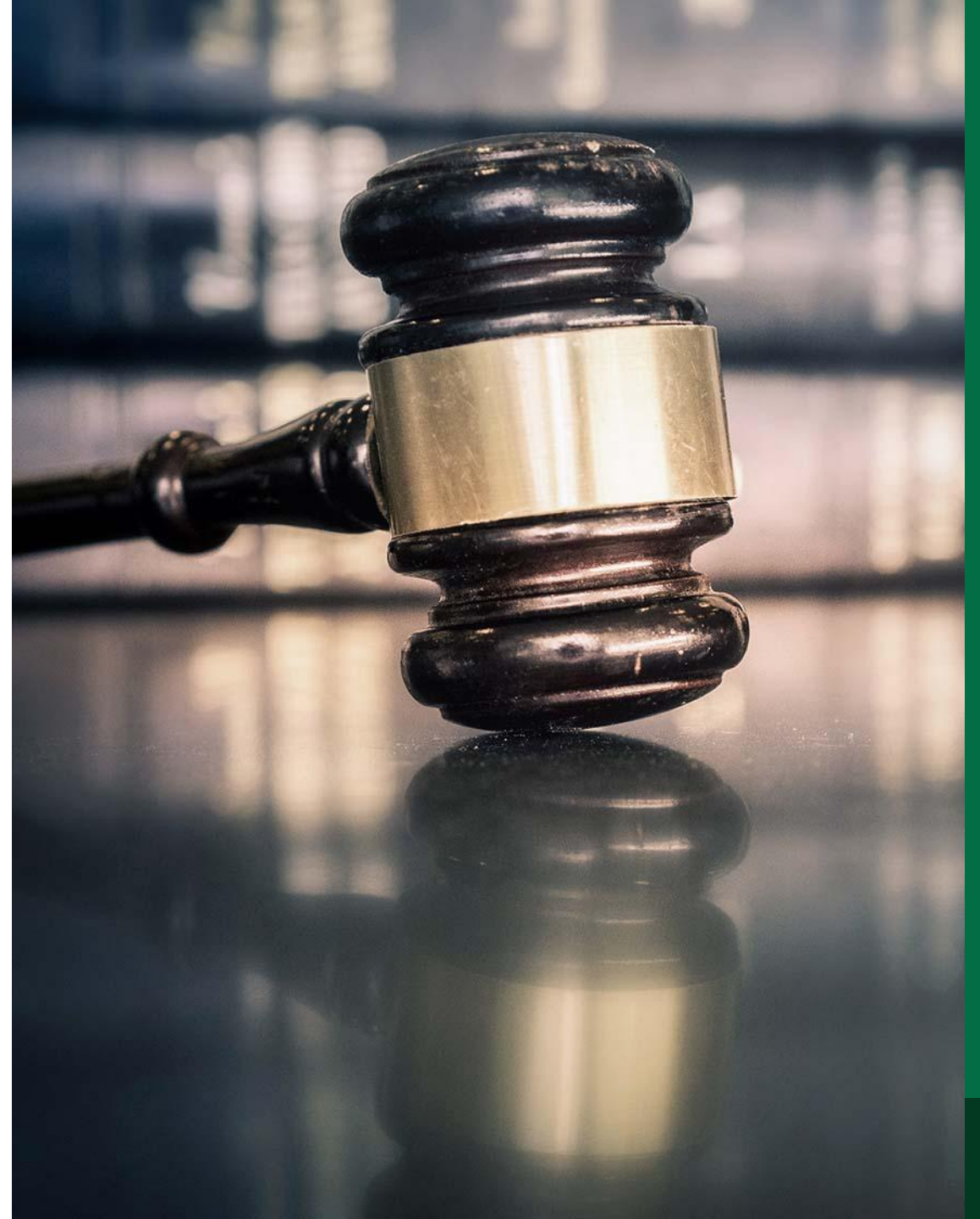
Wiersholi

VANT: Festiviteten vant fram i tingretten med at de kan ha 23-års aldersgrense. Men nå har Diskrimineringsnemnda anket dommen.

FOTO: JENNY MARIE SVEEN / NRK

Behandling i lagmansretten

- Lovgivers vilje fortsatt et tema – Men mer nedtonet
- Saklig formål stod sentralt
- Lagmannsretten kommer med prinsipielle avklaringer av prøvingsintensiteten av utestedenes egne vurderinger av formål og egnede midler for å nå formålet

Lagmannsretten– Lovgivers vilje

- Lagmannsretten tar sammen utgangspunkt som tingretten:

*"Aldersgrenser som ikke følger av lov eller forskrift er i utgangspunktet ulovlig, med mindre forskjellsbehandlingen oppfyller vilkårene i § 9. Det er ikke gitt noe særlig unntak for aldersgrenser i utelivsbransjen, eller noen særlige føringer i forarbeidene om slike aldersgrenser. **Det er ikke grunnlag i loven eller forarbeidene for at aldersgrenser i utelivsbransjen skal vurderes særlig strengt. Slike aldersgrenser må vurderes på vanlig måte opp mot vilkårene i § 9 første ledd.***

(...)

I den grad nemnda mente å etablere et strengere krav for aldersgrenser i utelivsbransjen enn det som følger av en alminnelig vurdering av en slik aldersgrense opp mot kriteriene i likestillings- og diskrimineringsloven § 9 første ledd, er lagmannsretten enig med tingretten i at det ikke er grunnlag for dette."

Saklig formål

- Festiviteten påberopte de samme formålene som for tingretten
- Lagmannsretten vurderte de samme to formålene som tingretten
 1. Formålet om å innrette virksomheten mot en eldre kundekrets
 2. Økonomiske hensyn
- Øvrige hensyn fant lagmannsretten at ikke var dokumentert
- Lagmannsretten viser tilbakeholdenhet med å overprøve Festivitetsens egne vurderinger:

*"Ut fra bevisførselen legger lagmannsretten uansett til grunn at beslutningen om å ha en aldersgrense på 23 år på Festiviteten var motivert av økonomiske hensyn, i tillegg til et ønske om å etablere et konsept for å bidra til et variert uteliv på Hamar. **Etter rettens syn bør domstolene utvise en viss varsomhet med å overprøve slike utpregede kommersielle vurderinger** ved avgjørelsen av om aldersgrensen hadde et saklig økonomisk formål."*

Nødvendighet

- Lagmannsretten peker på at Festiviteten har forsøkt andre tiltak
 - Inngangspenger på Festiviteten
 - Tatt bort inngangspenger på O'Learys
 - Lavere priser på drinker på O'Learys
- Testperioden viser at tiltakene i seg selv ikke har stor effekt
- Aldersgrensen derfor "nødvendig"
- Også her er lagmannsretten tilbakeholden med å foreta en full overprøving:

*"Å ha en nedre aldersgrense på 23 år synes å være en forsvarlig grense for å få et tyngdepunkt av gjester i slutten av 20-årene. **Lagmannsretten finner ikke grunn til å overprøve Festivitetens vurderinger om at en aldersgrense på 23 år vil gi den ønskede kundesammensetningen.**"*

Forholdsmessighet

- Retten på generelle utgangspunkter ved forholdsmessighetsvurdering i saker om alder:
 - Skjerpende med direkte diskriminering
 - Alder et noe svakere diskrimineringsgrunnlag
 - Gjelder ikke grunnleggende rettigheter (eks. utdanning)
- Går videre inn på konkrete omstendigheter
 - Aldersgrense kun på lørdager
 - O'Learys "vegg i vegg"
 - Lav aldersgrense
 - Nedre aldersgrense

Resultatet i lagmannsretten

Sammenfatning

Lagmannsretten har etter dette konkludert med at Festivitetsens aldersgrense på 23 år på lørdager ikke innebærer diskriminering. Retten mener at en aldersgrense på 23 år på Festiviteten på lørdager – som en del av et samlet og større konsept der man ønsker å innrette virksomheten til Festiviteten disse kveldene mot en eldre kundekrets – har et saklig og legitimt formål. Aldersgrensen er nødvendig for å nå formålet og utgjør ikke et uforholdsmessig inngrep.

Anken skal etter dette forkastes.

Lagmannsretten understreker at konklusjonen ovenfor ikke innebærer at særlige aldersgrenser på utesteder i alle tilfeller vil være lovlig. Det må i hver sak vurderes konkret om formålet med aldersgrensen er legitim og forfølger en beskyttelsesverdig interesse. Videre kan forholdsmessighetsvurderingen slå ulikt ut i ulike situasjoner.

Resultatet i lagmannsretten

Sammenfatning

Lagmannsretten har etter dette konkludert med at Festivitetsens aldersgrense på 23 år på lørdager ikke innebærer diskriminering. Retten mener at en aldersgrense på 23 år på Festiviteten på lørdager – som en del av et samlet og større konsept der man ønsker å innrette virksomheten til Festiviteten disse kveldene mot en eldre kundekrets – har et saklig og legitimt formål. Aldersgrensen er nødvendig for å nå formålet og utgjør ikke et uforholdsmessig inngrep.

Anken skal etter dette forkastes.

Lagmannsretten understreker at konklusjonen ovenfor ikke innebærer at særlige aldersgrenser på utesteder i alle tilfeller vil være lovlig. Det må i hver sak vurderes konkret om formålet med aldersgrensen er legitim og forfølger en beskyttelsesverdig interesse. Videre kan forholdsmessighetsvurderingen slå ulikt ut i ulike situasjoner.

Bobby: – Nå føler jeg at fornuften har seiret!

Wiersholm

Restauranteier Christian Bobby Vold fikk en gledelig beskjed fredag. Foto: ## Hamar Arbeiderblad ##

(Foto: Google)

Staten dropper å anke tapet om aldersdiskriminering på utesteder

– Bransjen bør forvente en betydelig praksisendring, mener advokat Trym B. Portvik, etter at staten lot være å anke saken om 23-års aldersgrenser på utesteder.

05

Veien videre etter Festiviteten

- Hva gjelder nå?

Aldersgrenser på utesteder: Én del sprit og to deler jus

Andreas Slettholm

Kommentator i Aftenposten

Er det lov med 23 års aldersgrense på byens utesteder?
Det er det ingen som vet.

Øker aldersgrensen til 23 år på lørdager

NRK

<https://www.nrk.no/stor-oslo/flere-utesteder-vil-heve-...>

Flere utesteder vil heve aldersgrensen etter dom

Økte aldersgrenser på byen: – Slipper oppkast, slåsskamper og knuste glass.

Flere utesteder i Oslo har nå 23- og 25-årsgrense. La Belle på Frogner skiller seg ut med 27-årsgrense.

Publisert: 10.05.2025

Geir Magne Staurland
Journalist

Heads up til unge: Ikke kom denne helgen

De under 25 år er ikke lenger velkommen til å vrikke hofta på dette utestedet i helgene.

Wiersholm

Populært utested på Aker Brygge setter opp aldersgrensen

Nidaros

(+) Flere utesteder i Trondheim vurderer høyere aldersgrense: – Dumt og ekskluderende

En dom i Oslo kan endre utelivet i Trondheim. Det liker 20-åringene Ian Stenman og Eivind Femdal dårlig.

Kva reglar om aldersgrenser på utestader gjeld no?

I mange saker har Diskrimineringsnemnda kome til at aldersgrensene som utestadar har satt, har vore aldersdiskriminerande og soleis ulovlege. Ein av desse utestadane, Festiviteten på Hamar, tok ut søksmål mot Staten ved Diskrimineringsnemnda. Dei var usamde i Diskrimineringsnemnda si vurdering i sakene nemnda hadde avgjort mot dei. Festiviteten vann fram i både tingretten og lagmannsretten, og nemnda har ikkje anka saka vidare inn for Høgsterett. Betyr dette at alle utestadar no kan setja dei aldersgrensene dei vil, utan å bryta likestillings- og diskrimineringslova?

Lagmannsretten vurderte bare den konkrete saken

I saka mellom Festiviteten og Staten tok lagmannsretten berre stilling til den enkelte saka. Det betyr at andre utestadar også i fortsettinga må opptre i tråd med regelverket, der utgangspunktet er at forskjellsbehandling på grunn av alder, ikkje er lov. Dei sakene nemnda skal behandla framover, må vurderast konkret. I kva grad avgjerda frå lagmannsretten, ut frå likebehandlingsprinsippet, får verknad for andre saker som nemnda behandlar, vil Diskrimineringsnemnda vurdere frå sak til sak.

Kva reglar om aldersgrenser på utestader gjeld no?

I mange saker har Diskrimineringsnemnda kome til at aldersgrensene som utestadar har satt, har vore aldersdiskriminerande og soleis ulovlege. Ein av desse utestadane, Festiviteten på Hamar, tok ut søksmål mot Staten ved Diskrimineringsnemnda. Dei var usamde i Diskrimineringsnemnda si vurdering i sakene nemnda hadde avgjort mot dei. Festiviteten vann fram i både tingretten og lagmannsretten, og nemnda har ikkje anka saka vidare inn for Høgsterett. Betyr dette at alle utestadar no kan setja dei aldersgrensene dei vil, utan å bryta likestillings- og diskrimineringslova?

Lagmannsretten vurderte bare den konkrete saken

I saka mellom Festiviteten og Staten tok lagmannsretten berre stilling til den enkelte saka. Det betyr at andre utestadar også i fortsettinga må opptre i tråd med regelverket, der utgangspunktet er at forskjellsbehandling på grunn av alder, ikkje er lov. Dei sakene nemnda skal behandla framover, må vurderast konkret. I kva grad avgjerda frå lagmannsretten, ut frå likebehandlingsprinsippet, får verknad for andre saker som nemnda behandlar, vil Diskrimineringsnemnda vurdere frå sak til sak.

Nemnda sår tvil om dommens rekkevidde

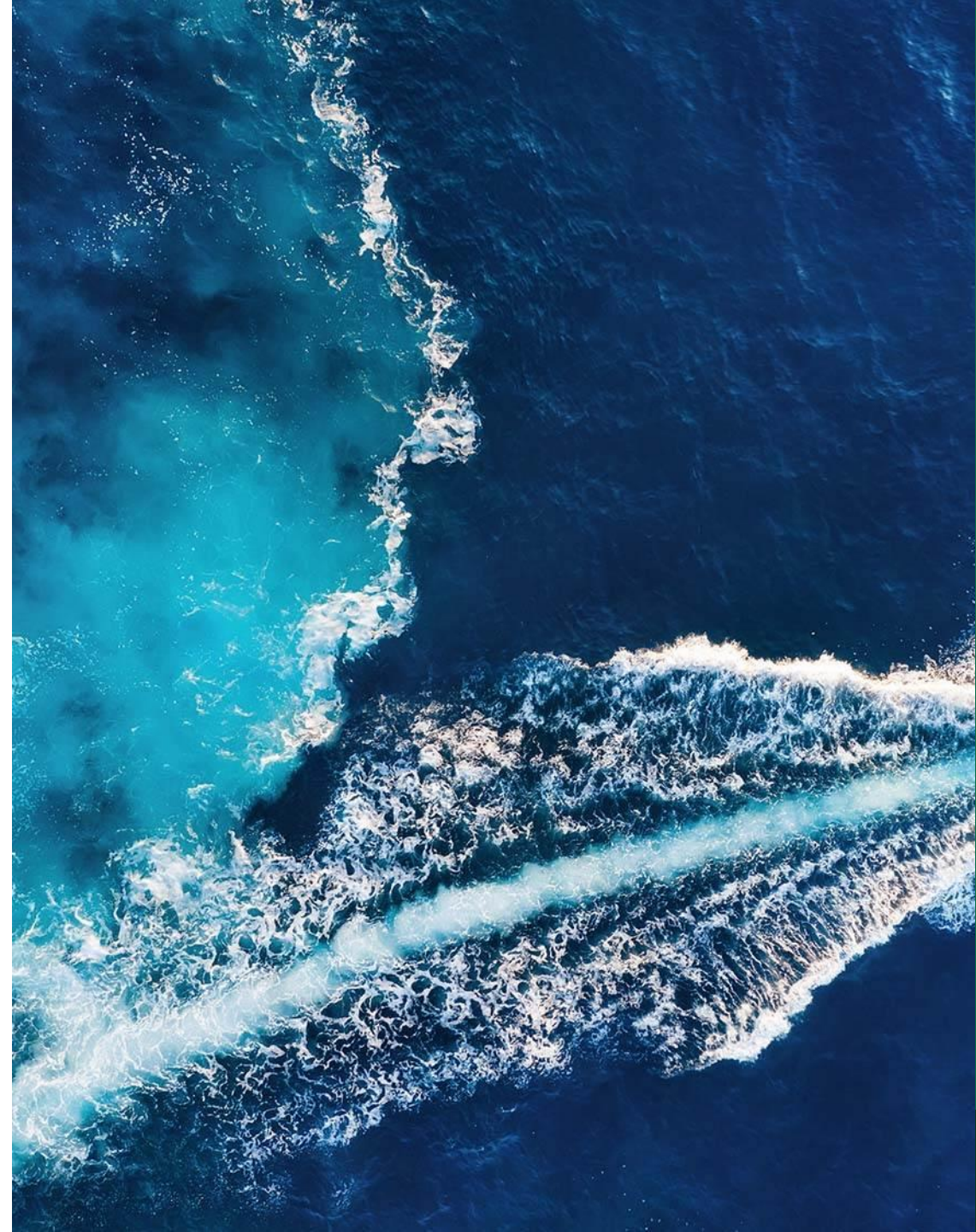
- Pressemelding etter beslutningen om å ikke anke:

*"Selv om lagmannsretten i den konkrete saken kom til motsatt resultat av det nemnda i sin tid gjorde, **merker nemnda seg den tydelige uttalelsen fra lagmannsretten om at det ikke er et generelt unntak fra forbudet mot aldersdiskriminering i utelivsbransjen**. Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes konkret om formålet med aldersgrensen er legitim og følger en beskyttelsesverdig interesse. Basert på dette, finner nemnda ikke grunn til å be om Høyesteretts vurdering av denne saken."*

*Alle tidligere klagesaker om aldersgrense på utested som er avgjort av nemnda, er rettskraftige. Dette betyr at ingen av de innklagede i disse sakene har tatt ut søksmål for å få overprøvd nemndas avgjørelser i domstolene, og at avgjørelsene derfor er endelige. **Dommen fra lagmannsretten omhandler bare direkte saken mot Festiviteten på Hamar, og får i utgangspunktet ikke betydning for tidligere avgjorte klagesaker.**"*

Nemndas etterfølgende praksis

- **Fullstendig kursendring(!)**
- Sak 2023/26 (Irishman) første sak ut etter dommen i lagmannsretten
 - Avgjort 16. januar 2025
 - Ble stilt i bero pga. Festiviteten-saken
 - Fire andre saker også stilt i bero – behandlet samme dag
- Samtlige saker henlagt
- Nemnda redegjorde for sitt syn på rekkevidden av dommen fra lagmannsretten

Begrunnelsen til nemnda (i)

- Viser til dommen fra lagmannsretten:

"Det springende punktet i saken er om Irishman har et saklig formål for aldersgrensen på 23 år. Her vil lagmannsrettens vurderinger og konklusjoner i LB-2023-186849 være førende for nemndas resultat."

- Nemnda forholder seg til normen for prøvingsintensitet fastsatt av lagmannsretten

*"Dommen fastslår, slik nemnda oppfatter det, at **nemnda skal være tilbakeholden med å overprøve utestedenes vurderinger av om aldersgrensen er saklig og nødvendig.**"*

- Irishmans begrunnelse for aldersgrensen var svært knapp:

"Det er opp til utestedet å sette sin egen aldersgrense. Et utested vant nylig en rettssak om aldersgrenser. Ulike aldersgrenser er da ikke diskriminerende."

Likevel kommenterer nemnda til dette at:

"I foreliggende sak for nemnda har ikke The Irishman formulert et saklig formål som begrunner hvorfor de har valgt en aldersgrense på 23 år. Det er imidlertid vanskelig å oppfatte det annerledes enn at utestedet har som formål å innrette virksomheten mot den aldersgruppen de har valgt å slippe inn. Det ligger i sakens natur."

Begrunnelsen til nemnda (ii)

- Nemnda sier det som det er – disse vurderingene har de ikke tid til

"I LB-2023-186849 skiller lagmannsretten mellom tilfeller der en slik innrettelse er «legitim og følger en beskyttelsesverdig interesse» og de tilfellene der den ikke er det. I den saken ble det ansett som et legitimt formål og en beskyttelsesverdig interesse å etablere en nattklubb for et eldre publikum, som en del av et større konsept. Hva som skal til for at et utested har et konsept, er ikke nærmere omtalt i dommen og slik nemnda oppfatter avgjørelsen, vil vilkåret i realiteten være oppfylt idet utestedet setter en aldersgrense med det formål å etablere et utested for en publikumsgruppe som er eldre enn den fastsatte aldersgrensen.

Det er ikke rom for at nemnda, innenfor de rammer som nemnda opererer under, skal foreta en konkret vurdering av om et utesteds aldersgrense er et resultat et større «konsept». Dette vil for det første føre til en ressursbruk som ikke anses som proporsjonal med alvorlighetsgraden i disse sakene. I tillegg er det etter nemndas vurdering usannsynlig at et utested ikke skulle klare å påvise en begrunnelse knyttet til et konsept. Det vil også være bevismessig krevende å skille saker der et konsept er reelt, fra saker der det er oppkonstruert i saken for nemnda. Tilsvarende synspunkter gjør seg gjeldende ved vurderingen av eventuelle økonomiske hensyn. Lagmannsretten legger i avgjørelsen i LB-2023- 186849 til grunn at nemnda som et håndhevingsorgan i liten grad skal overprøve et utesteds kommersielle vurderinger."

Begrunnelsen til nemnda (iii)

- **Nemnda kapitulerer**

*"Oppsummert legger nemnda til grunn at det er nærliggende at utesteder i stor utstrekning vil kunne påvise et saklig formål i disse sakene, og at vilkårene om nødvendighet og forholdsmessighet må anses oppfylt. Selv om sakene, etter nemndas syn, i seg selv ikke er bagatellmessige, fremstår det i lys av dette å være **av liten betydning å bruke nemndas tid og ressurser på disse sakene**, jf. Prop. 80 L (2016-2017) side 105. Nemndas vurdering er etter dette at saken henlegges, jf. diskrimineringsombudsloven § 10 tredje ledd."*

- Henleggelse – ikke realitetsbehandling har blitt resultatet i samtlige saker
- Kan klages inn til Sivilombudet – ikke skjedd ennå
- **Konklusjon:** Ingen flere utesteder kommer til å bli felt for aldersdiskriminering på grunn av nedre aldersgrenser

Nye utelivssaker?

Aktuelt

Kleskode på nattklubb var kjønnsdiskriminerande

Ein gjest på ein nattklubb reagerte på ulik kleskode for kvinner og menn. Vedkomande klaga saka inn for Diskrimineringsnemnda, som no har slått fast at nattklubben sin praksis er i strid med lova.

[LES MER](#)

Spørsmål?

Takk for meg!

Trym B. Portvik
Dommerfullmektig i Oslo tingrett
Trym.Portvik@domstol.no

Nye konsepter og skjenkearenaer

ved Ingrid Baklid,
Næringsetaten
27.05.2026

Foto: Morten Brakestad

Nye konsepter og skjenkearenaer

- ▶ Ingrid Baklid, fagansvarlig jurist hos Næringsetaten
- ▶ Næringsetaten er bevillingsmyndighet for servering, salg og skjenking i Oslo kommune
- ▶ Dagens tema:
 - 1) Reisen mot dagens utvidelse av skjenkearenaene og at flere virksomheter får skjenkebevilling
 - 2) Eksempler på nye konsepter og skjenkearenaer i Oslo
- ▶ Varighet: cirka 30 minutter

Hva er en konseptsak?

- ▶ Når virksomheten som søker bevilling, ikke først og fremst er en ordinære serverings- og skjenkevirksomhet
- ▶ De som ønsker skjenking som supplement til sin hovedvirksomhet: kultur, handel, opplevelser, aktiviteter eller tjenester
- ▶ Eksempler: klesbutikker, bilforretning, galleri, klatresenter, keramikkverksted
- ▶ Nye ideer og visjoner!

Hvordan var det før?

- ▶ Hovedregelen før 2024: ordinære serverings- og skjenkesteder
 - Virksomheter som primært var i en annen bransje fikk hovedregel avslag på skjenkesøknad
- ▶ Hensyn: alkoholfrie soner og påregnelighet
- ▶ Unntakene som likevel fikk bevilling: «kulturunntak», spesialforretninger og todelte lokaler

Oslo

Oslos by- og uteliv

Trygt, seriøst, attraktivt og inkluderende

Alkoholpolitisk handlingsplan for
Oslo kommune 2021-2024

Foto: Nikolai Kobets Freund

På hjørnet av Karl Johans gate og Rosenkrantz gate ligger bilforretningen som har fått skjenkebevilling. Foto: Arnsten Linstad

Bilforretning på Karl Johan har fått skjenkebevilling: - Det handler om å kunne tilby et glass vin

Utfordringer før 2024

- Mye dokumentasjonsinnhenting
- Mange interne møter, lang saksbehandlingstid
- Få saksbehandlere jobbet med sakstypen
- Vi skrev lange, kompliserte vurderinger
- Vanskelige likebehandlingsspørsmål
- Søkerne tilpasset konseptene sine underveis
- Press fra næringen

Foto: Ivar
Kvaal, Munch-
museet

Foto: Oslo kommune,
Bymiljøetaten

Fangene på fortet-gründer tar over lokalet til Goldie: – Blir nok Europas dyreste

Goldie er historie, men lokalet det lå i er ettertraktet. Foto: Åsmund Swensen Høeg

– Jeg hadde aldri turt å åpne en bar med bare drikke i dag, sier han.

Med nyåpningen i Badstugata blir det tett mellom barene som driver med dette.

Men når helgen kommer og skjenkingen starter på Kuro, må klesbutikken stenges og gjemmes bak et forheng.

Politikk

Benjamin må stenge butikken hver gang baren åpner. Nå kan det bli store endringer for Oslos uteliv

Foto: Karl Martin Jakobsen

Hvordan er det nå?

- ▶ Alkoholpolitisk handlingsplan 2024–2028
 - Skjenkebevilling kan gis til handelsbedrifter
- ▶ Handelsbedrift kan være salg av varer, tjenester eller kulturopplevelser
- ▶ Bevilling gis med vilkår om å ivareta barn og unge:

Bevilling til handelsbedrifter gis på vilkår av at virksomheten ivaretar hensynet til barn og unge. Virksomheten må utarbeide rutiner for å ivareta barn og unges interesser når det skjenkes alkohol. Rutinene må nedfelles i virksomhetens internkontrollsystem, gjøres kjent for de ansatte, og kunne dokumenteres ved kontroll.

Konsepter som faller utenfor

- ▶ Ikke hele kjøpesentre, food trucks, gatekjøkken, kiosker eller bensinstasjoner
- ▶ Ikke idretts- og sportslige opplevelser som hovedaktivitet
 - Klart avskilte serveringsområder kan likevel få bevilling
- ▶ Hensynet til barn og unge er det sentrale avgrensningshensynet

Dette er landets første: – Ekstremt spennende

Foto: Marie Wilberg/Avisa Oslo

Av [Marie Wilberg](#)

Oppdatert: 06.04.26 11:31
Publisert: 20.11.25 14:30

[Kopier](#)

Oslo

Nå kan du drikke vin og cocktails på shopping.

Bydelen anbefaler Næringsetaten å gi keramikk-kafeen på Sagene skjenkebevilling. Det reagerer naboene sterkt på.

 For abonnenter

Keramikk-kafeen Paint On Pots i Bentsegata 6 har søkt om skjenkebevilling.

Næringsetaten ber alltid bydelen om innspill i slike saker, og bydelen har nå anbefalt å innvilge søknaden. Det bekymrer beboere i sameiet Bentsegata 6, som er i samme bygg som tilbudet.

– Jeg undres hvordan Bydel Sagene mener at beboeres trivsel og helse tas hensyn til, med innstilling på innvilgelse av skjenkebevilling, når styret og naboer rundt vår gård protesterte i fjor og igjen i år, sier beboer Gro Demiri.

Les også

Det unike konseptet har vært fullbooket helt siden åpningen: – Vi kan avsløre at vi jobber med noe stort nå

Mal på keramikk

Booking

Slik fungerer det

Lyst til å male på keramikk?

Paint On Pots er et keramikk-kafé-konsept med avdelinger i Oslo, Bergen og Stavanger. Vi har alt fra kopper og tallerkener, til vaser og serveringsfat – som bare venter på at du skal gjøre dem helt unike. Senk skuldrene, skap med hendene og nyt analog kvalitetstid hos oss.

Foto: Ulrik Edh Hasselgård/
Avisa Oslo

A man with dark hair is looking at a large, illuminated wheel of fortune in a game hall. The wheel is brightly lit with blue and red lights and features various colorful segments with text and symbols. The background is a warm, orange-toned wall.

St. Hanshaugen

**Bombarderes med bookinger. Det
nye «barkonseptet» tar helt av: -
Aldri opplevd**

Foto: Ulrik Edh Hasselgård/ Avisa
Oslo

Skjenkebevillinger til konseptsteder i 2025 og 2026

- ▶ Paddle/petanque m.m.
- ▶ Travbane
- ▶ 5 spa, basseng m. m.
- ▶ Game show-lek
- ▶ 2 blomsterbutikker
- ▶ 2 galleri/kunsthall
- ▶ 3 kinoer
- ▶ Brudesalong
- ▶ 1 spesialforretning
- ▶ Rockearena med enkelte kvelder for de under 18
- ▶ 2 museer
- ▶ Kontorlokaler
- ▶ 2 keramikkverksted
- ▶ Bilforretning
- ▶ Nasjonalbibliotek
- ▶ Kurslokale
- ▶ 2 arrangementslokaler
- ▶ 2 klesbutikker
- ▶ Bokhandel
- ▶ Lukket medlemsklubb
- ▶ Klatresenter

Følg oss i SoMe og få nyhetsbrev som e-post

► **Skann QR-koden!**

